

పశువైద్య గ్రంథమాల 15 వ పుష్పము

పశుచికిత్సాసారము

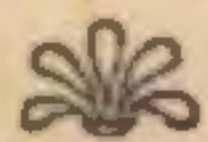
గ్రంథకర్త:

“అభినవ సహదేవ” ఆయుర్వేద పశువైద్యాచార్య, వైద్యకళా
 విభూషణ, పశువైద్యగ్రంథమాల, ఆయుర్వేద పశుచికిత్సా
 లయ సంస్థాపకులు, ఆంధ్ర జాతీయ పశువైద్య విద్యాపీఠ
 ప్రెసిడెంటు, ఆంధ్ర జాతీయ పశువైద్య
 కళాశాలప్రిన్సిపాల్, నగు,

డాక్టర్ యే జెల్ల శ్రీరాములు చౌదరి,

A. V. L. M. & S., A. M. B. & B.S.

అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

1937

సర్వస్వామ్యసంకలితము]

[వెల రు 1-0-0.]

బె జ వా డ:

ఆంధ్రగ్రంథాలయముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపబడియె.

సంధ్యకర్త :

“అభినవసహదేవ”

యజ్ఞశ్రీ రాములుచౌదరి

విజ్ఞప్తి

నేను సుమారు పదినంవత్సరములక్రిందట ఆయుర్వేద పశుచికిత్సాలయమును ఆయుర్వేద పశువైద్య గ్రంథమాలను స్థాపించి అనుభవపూర్వకముగా నపాడపుడు పశువైద్య గ్రంథముల బ్రకటించుచు వార్తాపత్రికలలో వ్యాసములువ్రాయుచు నా శక్తికొలది పశుసేవ చేయుచున్నసంగతి తామెల్లరకును దెలిసియేయున్నది. నేను వ్రాసిన గ్రంథములనుబట్టియు, నాయొద్ద తరిబియతయిన వైద్యులద్వారాను, కరపత్రిముల మూలకముగను ఆంధ్రదేశమందంతటను ఆయుర్వేద పశువైద్యమును వ్యాపింపజేసితిని.

మరియొక ముఖ్యవిషయమేమన నే నిపు డొక ఆంధ్రజాతీయ పశువైద్య కళాశాలను స్థాపించి గవర్నమెంటువారిచే రిజిష్టరు చేయించి యనేకమంది పశువైద్యులను తరిబియతు చేయుచున్నాడను. ఈకళాశాల ప్రభుత్వమువారివలన ద్వారలో రికగైజు కానున్నది.

ప్రస్తుత కాలపరిస్థితులనుబట్టి రైతులకును విద్యార్థులకును తదితరులకును అర్థమగునటుల సులభశైలియందు ఇరువది పశువైద్య గ్రంథములను మాపశువైద్య గ్రంథమాలతరపున బ్రకటించితిని. మా యాయుర్వేద పశువైద్య గ్రంథమాలయందు వెల్వడిన గ్రంథరాజములం దిదియు నొక్కటి. ఇయ్యది

పశుధనాభిమానులగు హైందవులకెల్లరకును హస్తభూషణమని చెప్పసగును.

మా యీ గ్రంథములపై గవర్న మెంటు వెటరినరీ, అగ్రి కల్చరల్, రెవిన్యూ, ఎడ్యుకేషనల్ డిపార్ట్మెంటులయందలి ప్రముఖులగు నుద్యోగులును తదితర డిపార్ట్మెంటులవారును జమిందారులు భూస్వాములు మున్నగు వారు పెక్కురు పెక్కు సదభిప్రాయముల నొసంగియున్నారు.

మా యీ గ్రంథముల నాంధ్రలోకమాదరించి ప్రతి పాఠశాలయందును, ప్రతిపుస్తక భాండాగారమందును, కోఆపరేటివు సొసైటీలయందును ఉంచి మాపశునైద్య గ్రంథమాల వభివృద్ధికి దెత్తురని విశ్వసించుచున్నారము.

ఈ గ్రంథమునకు దయతో బీఠిక వ్రాసి వన్నెదెచ్చిన పశుధనాభిమాన శిరోమణికిని ముద్దులొలుకునటు లీ గ్రంథమును ద్వారలో ముద్రింపించి యిచ్చిన గ్రంథాలయప్రెస్సు మానేజరు శ్రీ కుందా లక్ష్మీనరసయ్యగారికిని, నా యీ గ్రంథ రచనమునకు సాయపడిన గ్రంథముల రచయితలకును నా హృదయపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాడను.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

వశు చికిత్సా సారము

—♦ పెద్ద రోగము (చీడవార్లు) (Renderpest) ♦—

1 దిరిసెన చెక్కరసము అర్ధశేరు, సరమూత్రము అర్ధశేరు కలిపి పెట్టుము.

2 మోదుగపువ్వు 2 తు జొన్నకలి అర్ధశేరు ఉప్పు 1 తు కలిపి త్రాగించ వలెను.

3 వ్యాధిముదిరి బాధ పడుచున్నపుడు పచ్చి పందిపంట రసము సేరు, మిరియాలు 1 తు కలిపి కాచి ఒకపర్యాయము పెట్టుము.

4 వెల్లులి పాయలు 2 తు వాము 2 తు ఉప్పు 3 తు చింతపండువులును అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించ వలెను.

5 జిల్లేడాకురసము 2 తు వెల్లులిపాయలు 2 తు ధని యాలు 2 తు ఆరుదొండవేళ్లు 3 తు ఉప్పు 2 తు జొన్నకలి అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

6 బ్రహ్మజెముడు కాల్చి మసిచేసినపొడి 2 తు ఆవ పిండి 1 తు మిరెపకాయలపొడి 1 తు పిప్పళ్ళు 1 తు పసుపు 1 తు మోదుగ పువ్వు 1 తు కలిపి త్రాగించవలెను.

7 ఆవపిండి 1 తు ఉప్పు చేరెడు చింతపండువులును అర్ధశేరు వామురసము అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

8 వేపాకు 2 గుప్పెళ్లు, సైంధవ లవణము 1 తు మ్రాని పసుపు 1 తు నిమ్మకాయ రసము 2 తు కలిపి త్రాగించవలెను.

9 పందికొక్కు రక్తము శ్లోవు మ్మాంసము త్రొక్కి కాచి దినమునకు మూడు పర్యాయములు పెట్టవలెను.

10 నాగజెముడును ముండ్లుతీసి ముక్కలుగా కోసినవి మూడు గుప్పెళ్లు, శొంటి, పిప్పళ్లు, మిరియాలు, తాడికాయలు, కరక్కాయలు, ఉసిరికపప్పు ఒక్కొక్కటి అరతులము వంతు నను, జొన్నకలి అర్ధశేరు చింతపండుపులును అర్ధశేరు, వామురసము అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

11 నువ్వులనూనె అర్ధశేరు, ఇప్పపువ్వు 2 తు కలిపి త్రాగించవలెను.

12 తవాక్షరి 2 తు, వెదురాకు 2 గుప్పెళ్లు, శొంటి 2 తు, దానిమ్మచిగుళ్లు గుప్పెడు, పెరుగు సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

13 వెదురాకు, నేలవేము, అడ్డసరపువేళ్లు, నల్లేరువేళ్ళు, తెల్లావాలు, ఉప్పు సమానభాగములుగా జేర్చి కలితో మూడు గొట్టములు పెట్టవలెను.

14 ఎలుగుబంటి నెత్తురు, పందినెత్తురు కలిపి పెట్టుము.

15 చేదుబీరాకు, మిరియాలు నూరి కలితో పెట్టవలెను.

16 దేవదారుచెక్క, మంచినూనె, ఆవనూనె, మోదుగపువ్వు సమానభాగములు. కాచి మూడుగొట్టములు పెట్టవలెను.

17 తాటికల్లు, నూనె కలిపి పెట్టుము.

18 అడవిగుమ్మడుచెక్క, మిరియాలు, ఉప్పు, కలిసి కలిపి పూటకు మూడుగొట్టముల వంతున పెట్టవలెను.

19 శొంఠి, వాము, నానువారిపాలు, మోదుగపువ్వు సమాన భాగములు తీసికొని కలితో పెట్టవలెను.

20 సీమసున్నము 2½ తు, కవిరి 2½ తు, మాచికాయ 1 తు, కలిసిగని నేరు కలిపి త్రాగించుము.

—♦ దొమ్మలు (Anthrax) ♦—

1 కరక్కాయలు, ఉసరికపప్పు, సొంఠి, పిప్పళ్లు, మిరియాలు, ఒక్కొక్కటి 2తులములపొడిని తీసికొని నేరు చింత పండురసములోగాని, గేదెపేడరసములోగాని కలిపి కాచి వడపోసి త్రాగించవలెను.

2 ఎలుగుబంటిరక్తము 1½ తు ఉప్పు 2 తు సొంఠి. 2 తు కరిదూపము 1½ తు అర్ధనేరు మేకపంచితములో కలిపి పెట్టవలెను.

3 సొంఠి, పిప్పళ్లు, మిరియాలు 2 తు వంతునను, పసుపు 1 తు దిరిసెనాకుపసరు అర్ధనేరు, మేకపంచితము అర్ధనేరు కలిపి రెండుగొట్టములవంతున మూడుపర్యాయము లిచ్చిన తగును.

4 వెల్లులిపాయలు 3 తు పసుపు 2 తు ఉప్పు 8 తు తెల్లతుమ్మచెక్కరసము నేరు కలిపి కాచి అర్ధనేరు మేకమూత్రములో కలిపి రెండుపర్యాయము లీయవలెను.

5 ఇంగువ 6 తు మ్రానుపసుపు 4 తు ఉప్పుచేరెడు, తమలపాకులునూరు నిమ్మకాయంత ఉండలుచేసి జామున కొకటివంతున ఈయవలెను.

6 కరక్కాయలు, తాడికాయలు, ఉసిరికపప్పు సమాన భాగములును, చేకొణితాకుపసరు అర్ధసేరు, మేకపంచితము అర్ధసేరు కలిపి రెండుపర్యాయములు ఈయవలెను.

7 మూడుడ్రాముల సారాయిలో 2 తులముల గజ పిప్పళ్లుకలిపి త్రాగించుము.

8 ఉప్పు 8 తు, వావిలాకుపసరు అర్ధసేరు, మిరియాలు 1 తు కలిపి త్రాగించుము.

9 ఆవుపంచితము మానెడు, వ్యాధియొక్క ఎక్కువ తక్కువలనుబట్టి సోలెడు పోయుము.

10 సొంటి, పిప్పళ్లు, మిరియాలు, ఉసిరికపప్పు సమాన భాగములును, వెల్లుల్లిపాయలు 4 తు కారము 4 తు ములగ చెక్కరసము సేరు కలిపి నాలిదొమ్మకు పెట్టిన తగ్గును.

11 కొర్రగంజిలో పసుపు మిరియాలు నేలవేముకలిపి గడియ కొకగొట్టమువంతున పెట్టవలెను.

12 నేరేడుఆకుపసరులో ఉప్పుకలిపి పెట్టుము.

13 వావిలాకుపసరుగాని బందేడు ఆకు పసరుగాని పెట్టవలెను.

14 కరిదూపము, రాతిసున్నము కలితో కలిపి మూడు గొట్టములు పెట్టిన నెరెడిదొమ్మ తగ్గును.

15 దిరిసెనచెక్కరసము, ఆవుపాలు, జొన్నకలి ఉదయ సాయంకాలములందు పూటకు గొట్టమువంతున పెట్టిన తగ్గును.

—♦ నెరెడిదొమ్మ (Anthrax) ♦—

- 1 ప్రక్కటెముకలు గొడ్డలిచే బాగుగా కొట్టినతగ్గును.
- 2 కొర్రపిండి మెత్తగానూరి కరిదూపము నువ్వుల నూనె కలిపి ముక్కులలో పిండి తరువాత వెదుగాకుపసరు దిన మునకు మూడుగొట్టములు పెట్టిన తగ్గును.
- 3 కరిదూపము 1 తులము, రాతిసున్నం 1½ తు, సేరున్నర కలితోకలిపి పెట్టుము.
- 4 దిరిసెన చెక్కరసము, ఆవుపాలు, జొన్నకలి సమాన భాగములుగా కలిపి ఉదయ సాయంకాలములందు పెట్టవలెను.
- 5 వాము 4 తు, కరిదూపము 1 తు, ఆముదపువేళ్ల చెక్కరసం అర్ధసేరు కలి సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.
- 6 పులుకలి సేరు, పాలు అర్ధసేరు, ఉప్పు గిద్దెడు, కరి దూపము అరతులం కలిపి పూటకు మూడుగొట్టములు పెట్టుము.
- 7 బ్రహ్మజెముడుకాల్చినమసి గుప్పెడు కొర్రపిండి 3 గుప్పెళ్ళు పాలు అర్ధసేరు కలిపి పూటకు మూడుగొట్టములు పెట్టుము.
- 8 తమలపాకులు పూటకు నూరువంతున తినిపించిన తగ్గును.
- 9 దిరిసెనపాకు పసరు సేరు, జొన్నకలి సేరు, ఆవుపాలు అర్ధసేరు త్రిఫలముల చూర్ణము 3 తులములు కలిపి పూటకు రెండు గొట్టములు పెట్టవలెను.

10 ఆముదపుపప్పు, వాము, వావింటవేళ్ళు, జిల్లేడు పువ్వులు, సున్నము, కరిదూపము, గుంటకలగరఆకు, వెల్లులి పాయలు, ఆవాలు, వేపవిత్తులు, తక్కిడువేళ్లు, మోడి, పిప్పళ్ళు, మిరియాలు, సొంటి, ఇంగువ సమానభాగములుగా రోటమర్దించి కోడిగుడ్డంత మాత్రలుచేసి పూటకొకటి వంతున ముప్పది పూటలుపెట్టిన తగ్గును.

11 దిరిసెనచెక్కపొడి, నేలవేము, తురక వేప, బ్రహ్మదండి వేళ్లు, నూరిగాని, కషాయము కాచిగాని త్రాగించవలెను.

12 నేరేడుచెక్కరసము సేరు, సున్నము 2 తు, కరిదూపము 1 తు, కలి సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

13 ఉలవపిండి, తాటిబెల్లము సమాన భాగములు కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

14 వెదురాకు, దిరిసెనవేళ్ళచెక్క, నేలవేము, త్రికటుకములు, వావింటచెట్టుసమూలం కషాయము పెట్టి పూటకు మూడు గొట్టములుపెట్టిన తగ్గును.

—♦ వాతములు (Rheumatism) ♦—

1 దుష్టుపాకుపసరు సోలెడు, కలిసీరుసేరు కలిపి పెట్టవలెను.

2 వెంపలివేళ్ళ రసము కలిసీరు కలిపి పదిదినములు పెట్టిన తగ్గును.

3 వాతముచే కాళ్ళు వాచియున్నయెడల వావిలి, తంగేడు, బారిజ, దిరిసెన, నింబ ఆకులపసర్లును, నేయిమానెడు

ఆముదమునూనె మానెడు కలిపి కాచి నగము శరీరమునకు రుద్ది తక్కినది లోపలికిత్రాగించినయెడల వాతముతగ్గి వాపులు పోవును.

4 తమలపాకులు 100, ఇంగువ 1 తు, కలిపి దినమున కొక పర్యాయము వంతున పెట్టవలెను.

5 పసుపును కలితో కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

6 నల్లేరు, ఇంగువ, వెల్లులిపాయలు, ఆముదపు వేళ్ళు చెక్క కలిపి కలితో పెట్టిన ఎటువంటి వాతములైనను హరించును.

7 వావిలి, తక్కిడు, దుష్టుపాకు, దిరిసెనవేళ్ళు, తెల్ల బారిజచెక్క, తమలపాకులు, మోడి, ఇంగువ, తంగేడు, జిల్లేడుపువ్వులు, గన్నేరువేళ్ళు, నల్లేరు, వాము, చేకొణితివేళ్ళు, కాక రాకు సమానభాగములు రోటిలోవేసి దంచి ముద్దలుచేసి ఆముదముతో కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

8 చేకొణితి ఆకురసము, పసుపు, ఇంగువ, వెల్లులి, ఆముదము కలిపి పూట కొక గొట్టము వంతున పెట్టిన తగ్గును.

9 ప్రత్తియాకురసము, పుచ్చాకురసము, వావిలాకు రసము, అడ్డనరపాకురసము, సంపెంగాకురసము, తక్కిడాకు రసము, చింతాకురసము, పల్లేరురసము, తురకవేపాకురసము, దిరిసెనాకురసము, మారేడుపండ్ల ఊట, మేడిచెక్కరసము, నూనె, ఆముదము సమానముగ తీసి మిరియాలపొడి కలిపి పాకముగాచేసి పూటకు పావుసేరు పెట్టిన ఎటువంటి వాతములైనను తగ్గును.

—♦ జంబుక వాతము ♦—

1 పసుపు 6 తులములు, తామరదుంప 1 వీసె, బెండవేళ్లు 2 గుప్పెళ్లు, పంచదార అరవీసె కలిపి 2 నేర్ల పందినేతితో పాకముగావండి వెలగకాయంత తీసికొని అర్ధశేరు గొట్టె పాలలో కలిపి 15 దినములు పెట్టుము.

2 నిమ్మకాయంత రాతిసున్నము, పిప్పళ్లు 1 తులము కలిపి ఉదయసాయంకాలములయందు 10 దినములు పెట్టుము.

3 పసుపు 1 తులము, శొంఠి 2 తులములు, నీరుల్లి పాయలు 5, పులుమజ్జిగ అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

4 నాగులాకు 4 వీసెలు, తక్కిడాకు 2 వీసెలు, గోంగూర 3 వీసెలు, మంచినూనె 1 వీసెడు కలిపి ముద్దజేసి రేపూమాపూ మందువచ్చువరకు పెట్టుము.

5 పచ్చిగోంగూర మణుగు, శొంఠి 10 తులములు, మిరియాలు 6 తులములు, ఉసిరికపప్పు 7 తులములు కలిపి త్రొక్కి ఒక బానలో వేసి పెంటపోగుగోతిలో వేసి కప్పియుంచి వారముదినములైన తర్వాత తీసి దినమున కొక వెలగకాయ యంత ముద్దజేసిపెట్టిన తగ్గును.

6 కలబందగుజ్జు అర్ధశేరునవటాకు, ఉలవపిండి అర సోలెడు, నీరుల్లిపాయలు నవాశేరు, కలిపి త్రొక్కి వారము దినములు పెట్టుము.

7 తంగేడుచిగుళ్లు 2 గుప్పెళ్లు, నేగుర్తాకు గుప్పెడు, నీరుల్లిపాయలు 6, గోంగూర 3 గుప్పెళ్లు, పందినెత్తురు అర్ధ శేరుకలిపి పెట్టుము.

8 నేలతంగేడుఆకుపసరు అర్ధశేరు, పనుపు 1 తులము, వులుకిలి అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ తీట వాతము ♦—

1 కలిసీరు అర్ధశేరు బూరుగబంక 4 తులములు నువ్వుపువ్వులు నాలుగుగుప్పెళ్లు కలిపి పెట్టుము.

2 కలిసీరు అర్ధశేరు ఉప్పు చేరెడు వెంపలి ఆకు పసరు అర్ధశేరు కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

3 రాతి సున్నము 4 తులములు అరటిఆకులమసి 2 తులములు మోదుగాకు మసి $2\frac{1}{2}$ తులములు మైలతుత్తము 1 తులము కాజాకుపసరు పావుశేరు ఆముదము పావుశేరు కలిపి నాలుగైదు పూటలు పెట్టుము.

4 గాడిదగడపాకుపసరు అర్ధశేరు రాతిసున్నము గుప్పెడు నువ్వులనూనె పావుశేరు కలిపి రాయుడు.

5 మూర్కొండాకుపసరు పావుశేరు గంధకము 1 తులము కలిపి రాయుము.

6 గోరింటాకుపసరు పావుశేరు పటిక పొడి 1 తులము పొగాకు రసము పావుశేరు కలిపి రాయుము.

7 కొబ్బరిచిప్పలు కాల్చి మసిజేసి ఆముదములో కలిపి రాయుడు.

8 ఆవాలు $\frac{1}{2}$ తులము శొంఠి $\frac{1}{2}$ తులము హరితికర్పూరము $\frac{1}{2}$ తులము గొలిమిడాకుపసరుతో కలిపి చెవిలో పోయుము.

షరా :— వాతరోగములు వాని రోగనిదానములు చికిత్సలు వాతలు విపులముగా తెలసికొనవలెననిన, నాచే రచింపబడిన అనుభవ పశువైద్య చింతామణి చూడుము.

—♦ కురమ (Fever) ♦—

1 దుష్టుపుతీగె పలుపువలెచుట్టి మెడలోవేయుము.

2 సారాయి 2 డ్రాములు, దుష్టుపాకుపసరు పావుసేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 అర్ధసేరు మేకపాలలో పసుపు 1 తులము కలిపి త్రాగించుము.

4 అర్ధసేరు తిప్పతీగెరసములో పావుసేరు వామురసము కలిపి త్రాగించుము.

5 నువ్వులనూనె తిప్పతీగెరసము సమానభాగములు కలిపి శరీరమునకు రుద్దుము.

6 ఖర్జూరకాయలు నీటిలో నానవేసి అప్పుడవుడు త్రాగించుచుండుము.

7 తిప్పతీగెరసము లోపలికి త్రాగించి తీగెను పలుపుగాచుట్టి మెడలోవేసి, ఆకురసము నూనెలోకలిపి కాళ్లకు రాయుము.

8 దుష్టుపాకు మిరియాలు కలిపి రసముతీసి ముక్కురంధ్రములలో పోయుము.

9 దుష్టుపాకుపసరు పూట కొకగొట్టముపెట్టి బూడిదగాని విభూతిగాని రుద్దుము.

—♦ గాళ్లు (Foot and mouth disease) ♦—

1 గాలికుంటుతగిలినపశువు ముక్కురంధ్రములో జిల్లేడు చిగుళ్లు నూరిపెట్టుము.

2 నూరేకారము 1 తు, మజ్జిగ అర్ధశేరు కలిపి రెండు దినములు త్రాగించుము.

3 వండిన పెసరపప్పు అర్ధశేరు, పేలపిండి రెండు గుప్పెళ్లు, నెయ్యి పావుశేరు కలిపి త్రాగించుము.

4 చోడిజావ అర్ధశేరు, మజ్జిగ అర్ధశేరుకలిపి త్రాగించుము.

5 రావిచెక్క, తుమ్మచెక్క కషాయము నోటిపుండ్లకు వట్టించుచుండుము.

6 నీరుల్లిపాయలు 5, పసుపు 1 తులం, పెసరపప్పు వుడికించినది అర్ధశేరు కలిపి తినిపించుము.

7 జిల్లేడుకొనలు ముక్కురంధ్రములలో అప్పుడప్పుడు పెట్టుము.

8 జొన్న పెసలు పులగముగావండి నూనెలోకలిపి పెట్టుము. పురుగులు వడిన పుండ్లకు నేయిరాచిన తగ్గును.

9 పెసరపప్పు పేలపిండి నూనె కలిపి పూట కొకముద్ద పెట్టుము.

10 పెసరకట్టు, గానుగపిండి కలిపి పెట్టుము.

11 తమిదెజావలో నూనెకలిపి పెట్టుచు పుండ్లకు నీరుల్లి రసము రాయుము.

12 నీరుల్లిపాయలు, జొన్న అన్నము పెసరపప్పు వనువు కలిపి పెట్టుము.

—♦ నాలుకకు సంభవించు వ్యాధులు ♦—

1 నాలుక వాపునకు, పూతకు తురక వేప బెరడు నూరి సమానముగ కవిరి కలిపి నాలుకకు అప్పుడప్పుడు రాయుచుండుము.

2 కవిరి, సూరేకారము నూరి పట్టించుము.

3 పటిక, మాచికాయ నూరి పట్టించుము.

4 రేలకకుపసరును రాయుము.

5 తుమ్మచిగుళ్ళు, కవిరి కలిపిరాయుము.

6 వెలిగారమును తేనెతోకలిపి రాయుము.

—♦ కడుపు నొప్పి (Colic) ♦—

1 వామురసము అర్ధశేరు ఉప్పు చేరెడు కలిపి త్రాగించుము.

2 చేరెడుఉప్పు నేరు గోరువెచ్చనినీటిలో కలిపి పెట్టుము.

3 గచ్చాకురసము అర్ధశేరు బియ్యపుకలి అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

4 నొప్పిచే బాగుగా తన్నుకొను పశువునకు చిరినెల్లి చెట్టువేరురసముగాని గాడిదగడపాకువసరుగాని అర్ధశేరు, సారాయి 2 డ్రాములు కలిపి త్రాగించుము.

5 కురాసానివాము 3 తు కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

6 ఇంగువ 2 తు, గచ్చాకురసము అర్ధశేరు ఉప్పు 3 తు కలిపి త్రాగించుము.

7 వెల్లుల్లి పాయలు 4 తు గచ్చాకురసము పావుశేరు వాము 6 తు కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

8 ధనియాలరసము అర్ధసేరు ఆముదము అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించ వలెను.

9 పొట్టపైన మూడు పర్యాయములు రోకలితో తోమిన తగ్గును.

—♦ కడుపుబ్బు (Tympanites) ♦—

1. కాల్పినమసి 12 తు, సేరు కలిసీటిలో కలిపి త్రాగించుము.

2. వేకువజామునవేసిన పక్షులరెట్ట 6 తు, సేరు నీటిలో కలిపి త్రాగించుము.

3. వామురసము సేరు, ఉప్పుచేరెడు కలిపి త్రాగించుము.

4. దిరిసెనాకుపసరు అర్ధసేరు, ఉప్పుచేరెడు, బియ్యపు కలి అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

5. సైంధవలవణము 4 తు, వస 2 తు, కోస్తు 4 తు, వెట్టిపుచ్చచెక్కరసము 6 తు కలిపి త్రొక్కి ఆముదముతో తడిచేసి తినుపించుము.

6. పచ్చినేలవేముఆకుపసరు పావుసేరు, ఉప్పుచేరెడు, కలిసీరు అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

7. కారింగువ 2 తు, కరిదూపము 1 తు, గచ్చాకు

రసము పావుసేరు, ఉప్పు 4 తు, కలిసేరు అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

8. ఇంగువ 3 తు, వెల్లుల్లిపాయలు 4 తు, మంచిబెల్లం అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

9. ఊరపందిపెంటను నీటిలో కలిపి గూడుగొట్టములు పెట్టుము.

10. నేలవేముపసరులో ఉప్పు, కలిసేరు కలిపిపెట్టుము.

—♦ రక్తవిరేచనములు, విరేచనములు ♦—

1 కర్పూరము $\frac{1}{2}$ తు, ఇంగువ 1 తు, సొంటి $\frac{1}{2}$ తు బెల్లము తగినంత కలిపి నూకలజావతో రెండు పర్యాయము లిచ్చిన తగ్గును.

2 కవిరి 1 తు, సీమసున్నము $2\frac{1}{2}$ తు, దాల్చినచెక్కపొడి $\frac{1}{2}$ తు, సొంటి $\frac{1}{2}$ తు కలిపి తినుఆహారముతో రెండువేళల పెట్టిన తగ్గును.

3 కవిరి 1 తు, మాచికాయపొడి $1\frac{1}{2}$ తు, నల్లమందు $\frac{1}{4}$ తు, సోపు $2\frac{1}{2}$ తు రెండువేళల గంజిలోకలిపి పెట్టవలెను.

4 దాల్చినచెక్కపొడి 1 తు, కవిరి 1 తు, మాచికాయపొడి 1 తు కలిపి తినుఆహారముతో కలిపి పెట్టుము.

5 అన్నభేది అర తు, నల్లమందు $\frac{1}{4}$ తు, కవిరి 1 తు, దాల్చినచెక్కపొడి 1 తు కలిపి సేరుగంజితో కలిపి ఈయవలెను.

6 ఉడుకబెట్టిన నీరుల్లిపాయలు 10 తు, కవిరి 1 తు, నల్లమందు $\frac{1}{2}$ తు కలిపి గంజితో ఈయవలెను.

7 నల్లమందు $\frac{1}{4}$ తు, కవిరి 1 తు, సీమసున్నము $2\frac{1}{2}$ తు
సొంటి 1 తు కలిపి గంజిలో రెండువేళల ఈయవలెను.

8 అవిసెనూనె అర్థసేరు నల్లమందు $\frac{1}{2}$ తు కలిపి
ఈయుము.

9 మాశేడు గుఱ్ఱలో కవిరి రెండుమూడుపర్యాయము
లీయుము.

—♦ మలబద్ధకము ♦—

1 ముసాంబ్రము $\frac{1}{2}$ తు, నేలవేము 1 తు, ఉప్పు $2\frac{1}{2}$ తు,
సొంటి $\frac{1}{2}$ తు, బెల్లము తగినంత కలిపి ఈయవలెను.

2 కటకరోహిణి $\frac{1}{2}$ తు, ఉప్పు $2\frac{1}{2}$ తు, సొంటి $\frac{1}{2}$ తు,
మిరియాలు $\frac{1}{2}$ తు, సారాయి 10 తు, నూకలజావసేరు కలిపి
త్రాగించుము.

3 మోదుగవిత్తులు 1 తు, అన్నభేది 1 తు, విషముష్టి
గింజలపొడి $\frac{1}{4}$ తు కలిపి తినునాహారములో పెట్టుము.

4 కారపుపాలు సేరువంతున రెండు పర్యాయములు
త్రాగించుము.

5 ఉప్పు చేరెడు, మోదుగవిత్తులు 1 తు గోరువెచ్చని
నీరు సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ పార్శ్వపువాతము ♦—

1 సొంటి, వస, పసుపును ఆవుపాలతో కలిపి ఒకపక్షము
దినములు త్రాగించుము.

2 ఆవాలు, అక్కలకట్ట సమానభాగములు కలిపి అప్పు డప్పుడు నాలుకకు తేనెతో రాయుము.

3 మిరియాలపొడిని నువ్వులనూనెలో చలనములేసి భాగములకు రాయుము.

4 సొంటి సైంధవలవణమును కలిపి నూరి ముక్కుల లోనికి నస్యముచేయించుము.

—♦ అజీర్తి, శూలలు (Indigestion and Colic) ♦—

1 వెల్లులి, ఆవపిండి, ఉప్పు మజ్జిగలో కలిపి పెట్టవలెను.

2 కారపుపాలు మూడుగొట్టములు పెట్టవలెను.

3 కారము, ఆవపిండి, ఉప్పు కలితోకలిపి మూడుగొట్టములు పెట్టుము.

4 బ్రహ్మజెముడు కాల్చి మసిచేసి కారము, ఆవపిండి కలిపి పెట్టుము.

5 వెల్లులిపాయలు, ఆవాలు, కారము కలితో కలిపి పెట్టుము.

6 పసుపు వేపాకు కారము సైంధవలవణము కలి కలిపి త్రాగించుము.

7 చింతపండుపులుసు, కారము, ఉప్పు, ఆవపిండి కలిపి పూటకు మూడు గొట్టములు పెట్టుము.

8 కరిదూపము; వాము; ఉప్పు; గచ్చపప్పు; ఆవాలు; కలితోకలిపి పెట్టుము.

9 కాకరాకుపసరు, ఉప్పు, కారము, కలితో మూడు గొట్టములు పెట్టుము.

10 మిరపాకురసము మిరియాలపొడి ఉప్పు నూరి కలితో పెట్టుము.

11 వాము, ఆవాలు, కరిధూపము, ఉప్పు, పంచలవణములు, ఇంగున, కలితో కలిపిపెట్టిన శూలలన్నియుపోవును.

12 నరమూత్రము, తురక వేపవిత్తులు, ఉప్పు, పులి కలితో పెట్టుము.

13 మిరపవిత్తులు, వేడినీటిలోకలిపి పెట్టుము.

14 వాకుడుచెట్టు సమూలరసములో పంచలవణములు, వెల్లులి కలితో కలిపిపెట్టుము.

15 కారము ఉప్పు కలిపిపెట్టుము.

—♦ బలవర్ధకావధములు (Tonics) ♦—

1 విషముష్టి గింజలపొడి అరతు, అన్న భేది 1తు, నేలవేము 1 తు, ఉప్పు 2½ తు కలిపి తినుఆహారములో రెండువేళల పెట్టుచుండిన మిగుల బలము కలిగించును.

2 ముసాంబరము అర తు నవాసాగరము అర తు నూరే కారము ½ తు గంధకము అర తు బెల్లము తగినంత కలిపి రెండువేళల ఈయవలెను.

3 శంఖుపాషాణము 2 వడ్లగింజలఎత్తు అన్న భేది ½ తు సోడా ఉప్పు 1 తు సోపు 2½ తు కలిపి ఈయవలెను.

4 మహిసాక్షి 1తు కటకరోహిణి 1 తు సొంటి 1 తు ఉప్పు 2½ తు కలిపి తినుఆహారములో పెట్టవలెను.

5 లవంగాలు 1 తు సొంటి 1 తు నేలవేము 1½తు సోడాఉప్పు 2 తు కలిపి ఆహారములో ఈయుము.

6 మునగచెక్క పొడి 1 తు సొంటి అర తు ఉప్పు 1½ తు మిరియాలు 1 తు జీలకర్ర 1 తు కలిపి దాణాగా ఈయుము.

7 జిల్లేడు చెక్కపొడి 1 తు విషముష్టి ¼ తు గంధ కము ¼ తు సూరేకారము 1 తు కలిపి ఈయవలెను.

8 నల్లఉప్పు అర్ధసేరు గంధకము ½ సేరుసొంటిపొడి అర్ధ సేరు నేలవేము అర్ధసేరు కర్పూరము పావుసేరు ఆవాల పొడి అర్ధ సేరు మెంతలుపొడి అర్ధసేరు పసుపు అర్ధసేరు కలిపి పొడి చేసి యుంచుకొని ఉదయ సాయంకాలములందు అర్ధచటాకు వంతున యిచ్చిన మంచిది.

9 సోపు 2½ తు సొంటి 1½ తు నేలవేము 1½ తు బెల్లముతగినంత కలిపి ఈయుము.

10 చిత్రమూలము ½ తు వేపచెక్క 1 తు జిల్లేడు వేరు ½ తు కారుమునగ ½ తు నేలవేము ¾ తు వాటిని మెత్తగానూరి సేరు మజ్జిగలో కలిపి దినమునకొకసారి వారము దినములు త్రాగించుము.

11 దుక్కిదున్నపశువు చిక్కి నల్లకప్పువేసినయెడల తెలికపిండి అరవీసె వరిఅన్నము సోలెడు కలిపి దినమున కొక పర్యాయము వంతున 15 దినములు పెట్టుము. యీ మోతాదు కంటె ఎక్కువ పెట్టిన వగర్పు పుట్టును.

12 ఉలవలుగాని సెనగలుగాని ఉదయమున నానవేసి సాయంత్రము వడపోసి జల్లిబుట్టలోవేసి మరునాటి సాయం కాలమునకు మొక్క మొలిచిన తర్వాత కొద్దిగా దంచి వాటిలో 1 తు ఉప్పు పదిగింజలు చిట్టాముదపుపప్పు కలిపి ప్రతిదినము సాయంకాలము 25 దినములు పెట్టిన పశువు బాగుపడును.

13 నిక్కాకవలన యెంతఆహారము పెట్టినను బలియక బక్కచిక్కి యుండు పశువులకు ప్రతిదినము మానెడు సెనగ పప్పు నానబోసి మరుసటిదినము తీసి ౨ తు ఉప్పు కలిపి సాయంకాలపు పూట 40 దినములు పెట్టిన బాగుగా బలియును.

14 వాతశరీరము కలిగి నునుపుగను బలిసినదిగను, ఊక్కలుదించుకొని ఎల్లపుడు కన్నులవెంట నీరు గార్చుచు కాళ్లు పట్టివేయు ఎద్దులకు కల్లుబెల్లం వీసెడు మంచినవ్వులనూనె ½ వీసెడుకలిపి జత యెద్దులకు పుదయము 10 గంటలకు పెట్టవలెను. యీరీతిగా అయిదు వారములు పెట్టుచు పిల్లిపెసర తాండంగి మినపకాడ ప్రత్తివిత్తులు మొదలగునవి నిరాటంకముగా పెట్టవచ్చును.

15 అంతనిక్కాకఅంతవాతము లేకుండనుండు పశువు నకు నిక్కాకవస్తువు లుపయోగించినప్పుడు నీరు మేత ఎక్కువగా సేవించుచు, తెల్లవారునప్పటికి నిర్జీవముగలదిగా నుండి నిస్సత్తువతోనుండును. అప్పుడు యిత్తడికాగునకు కళాయి వేయించి అందులో మెట్టతమిదలు వేయించి అందులో మెట్టతమెదలు ఒకఇరస కల్లుబెల్లం 1 ½ మణుగు, మంచినూనె 1 ½ మణుగు వేసికలిపి ఒకవారము నిలువయుంచి ప్రతిదినము అరవీసె పరిమాణమువంతున పైనచెప్పిన లక్షణములుగల ఎద్దునకు పెట్టినయెడల బాగుగా బలియును.

16 రత్నాపురిగుగ్గిలము వీసెడు మంచినూనె వీసెడు తాటిబెల్లం వీసెడు గవ్వసాంబ్రాణి వీసెడు తెచ్చి ముందు నూనెలో గుగ్గిలపుపొడి కొద్దికొద్దిగా కలుపుచుండవలెను. లేని

యెడల గడ్డకట్టును. అందులో తాటిబెల్లము కలిపి తరువాత సాంబోణి కలిపి డబ్బాలో వారముదినము లుంచి తదుపరి వారముదినములు ఈ మందును జత యెద్దులకు పెట్టవలెను. పైమందులో శేరుగాని అడ్డెడుగాని మినపపిండి కలిపిపెట్టిన మిగులమంచిది.

—♦ గుఱ్ఱపుమసాలా ♦—

సాంటి	బిడాలవణము
పిప్పళ్ళు	ఇందుపకాయలు
మిరియాలు	కన్నెకోమలి
వన	మానుపసుపు
మోదుగమాడలు	యాలకులు
దాల్చిన చెక్క	జాజికాయ
సునాముఖ	మారేడుకాయ
లవంగాలు	మరాటి మొగ్గలు
దుంపరాష్టము	కరక్కాయపువ్వు
ఓమము	గాడిదగడపాకు
కురంజిఓమము	నల్లజీలకర్ర
కురాసానివాము	మోడి
గారకాయ	అక్కలకర్ర
కరక్కాయబెరడు	సుగంధపాల
తాడికాయలు	ఆకుపత్తి
ఉసిరికపప్పు	తాళిసపత్తి
స్నేంధవలవణము	కటకరోహిణి
సోవర్పలవణము	కన్నెబూరుగు

ఈపైవస్తువులను ఒక్కొక్కటి తులము వంతున జేర్చి పొడిజేసి అందులో తాటిబెల్లము పదలము, దిగువాయి నూనె తవ్వెడు, కలిపి దంచి పూటకు చిన్న వెలగకాయంత పెట్టిన దీర్ఘవాతములు హరించును. పశువులకు ఈ మసాలాను అవు సరమున్నపుడు అనగా ఎక్కువ ప్రమాద కరమైన దీర్ఘవ్యాధు లకు మాత్రమే వాడవలెను.

—♦ కడుపులోని వాయువును పోగొట్టునవి ♦—

1 సోపు 2 తు వలకులు 2 తు జీలకర్ర 1½ తు సొంటి 1½ తు కలిపి తినుఆహారములో కలిపి పెట్టుము.

2 ఇంగువ 2 తు కర్పూరతైలము ౯ తు అవిశనూనె అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 సాగాయి 10 తు ఉప్పు 10 తు ఇంగువ 1 తు గోరు వెచ్చని సీరు సేరున్నర కలిపి త్రాగించుము.

4 వలకులు 2 తు లవంగాలు ½ తు సొంటి 1½ తు సోపు 1 తు జీలకర్ర 1½ తు కలిపి దాణాలో పెట్టుము.

5 దాల్చినచెక్క పొడి 1 తు సొంటి 1½ తు మిరియాలు 1 తు సోపు 1 తు॥ తినుదాణాలో కలిపి పెట్టుము.

6 సేరు కొబ్బరినూనె త్రాగించుము.

7 ధనియాలు 4½ తు సోపు 1½ తు జీలకర్ర 1 తు సొంటి 1 తు వాము గిద్దెడు కలిపి తినుఆహారములో కలిపి పెట్టుము.

8 మెంతులు 3 తు మిరియాలు 1½ తు ఆవాలు 1 తు పసుపు 1 తు ఉప్పు గిద్దెడు కలిపి పెట్టుము.

9 వెల్లులి 4 తు ఇంగువ $1\frac{1}{2}$ తు ఉప్పు $2\frac{1}{2}$ తు సొంటి
1 తు బెల్లపునీటితో కలిపి పెట్టుము.

10 పిప్పళ్లు 1 తు సొంటి 1 తు పసుపు $1\frac{1}{2}$ తు లవం
గాలు $\frac{1}{2}$ తు ఉప్పు $2\frac{1}{2}$ తు కలిపి పెట్టుము.

—♦ ఉద్దీపనాషధములు ♦—

1. నాలుసారాయి 10 తు సొంటిపొడి 1 తు నల్ల మిరి
యాలపొడి $\frac{1}{4}$ తు ఒక శేరుజావలో కలిపి త్రాగించవలెను.

2. అన్నభేది 1 తు ఉప్పు రెండున్నర తు పొడిగాచేసి
ప్రతిపూట తినిపించవలెను.

—♦ ఉపశాంతికరములు ♦—

1. గంజాయిపత్రి 1 తు ఇంగువ 1 తు నాలుసారాయి
10 తు శేరున్నరనీటిలో కలిపి త్రాగించవలెను.

2. కర్పూరతైలము రెండున్నర తు సీమలవిసెనూనె
10 చటాకులు కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ మూత్రరోగములు ♦—

1 నీరుల్లిపాయల రసమును నీరు చురుకునకు యిచ్చిన
తగ్గును.

2 నూర్యక్షారమును నీటిలో కలిపియిచ్చిన నీరుచురుకు
తగ్గును.

3 పెద్దపల్లెరు సమూలరసమును యిచ్చిన మూత్రకోశ
ములోని నొప్పి, మంట, వేడి, శుక్లనష్టము తగ్గును.

4 శిలాజిత్తు భస్మమును తేనెతో కలిపియిచ్చిన శిలా మేహవాతము తగ్గును.

5 ధనియాలచూర్ణమునుగాని పచ్చికొతిమీర ఆకును గాని యిచ్చిన మూత్రమువెంట ఇంద్రియము పడుదానిని కట్టించును.

6 గోరింతాకురసములో నీరుకలిపి యిచ్చిన శుక్ల నష్టము తగ్గును.

7 మంచిగంధమును లోపలికిచ్చిన వీర్యనష్టముతగ్గును.

8 గజ్జేరాకుల రసమును పాలతోకలిపి త్రాగించుము.

—♦ దగ్గు (Cough) ♦—

1 నేలవేము కలిసీటిలో కలిపి ఉదయసాయంకాలము లందు పెట్టుము.

2 వెంపలివేళ్లరసము కలితో కలిపి ముక్కురంధ్రము లలో పోయుము.

3 తెలికపిండిని మోదుగనీరు కలితో కలిపి పెట్టుము.

4 నేలవేముఆకులు, దుష్టుపాకులు, వెంపలి, చిట్టి గారవేళ్లు సమానభాగములు చూర్ణముచేసి నూనెతోవండి పెట్టుము.

5 సొంటి పిప్పళ్లు మిరియాలు సమానభాగములు తీసికొని కలితోపెట్టిన దగ్గు వగర్చుకట్టును.

6 దిరిసెనాకుపసరు, తెల్ల వావిలాకు పసరు, కలిపి ప్రతిదినము పెట్టుచుండినమెడల తగ్గును.

7 దిరిసెనాకుపసరు, సరిమూత్రము, పసుపు, నల్లేరు రసము కలిపి వరుసగపెట్టిన తగ్గును.

8 చేఱొణితాకుపసరు, పసుపు, పందిరక్తము కలిపి పెట్టుము.

9 వెలిగారము కల్లు పందిరక్తము మిరియాలు కామంచాకుపసరు పసుపు సమానభాగములు కలిపి వారము దినములు పెట్టిన తగ్గును.

10 జొన్నపిండి కల్లు సరిమూత్రము పసుపు పిప్పలి మిరియాలు కలిపి పూట కొకగొట్టమువంతున పెట్టిన తగ్గును.

11 వెలగాకురసము నూనె పసుపు కలిపి పూట కొక గొట్టము పెట్టవలెను.

12 నేలవేము కటకరోహిణి నీలివెంపలివేళ్లు జిల్లేడు పువ్వులు పిప్పళ్ళు ఉమ్మెత్తవేళ్లు తాటిబెల్లపుసారములో కలిపి పెట్టుము.

13 ఉలవపులగము తాటిబెల్లము ఊరపందిరక్తము కలిపి పెట్టవలెను.

14 పల్లేరుకాయలరసములో పందిరక్తము కలిపిపెట్ట వలెను.

16 నీరుల్లిపాయలరసము అర్ధశేరు, మజ్జిగ అర్ధనేరు కలిపి త్రాగించుము.

17 రావిచెక్కరసము అర్ధశేరు, పచ్చిపాలు అర్ధనేరు కలిపి నాలుగు దినములు త్రాగించుము.

18 తెలికపిండి అరవీసె, ఆవుపాలు అర్ధ శేరు, గంజి అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించవలయును.

19 ప్రత్తికాయలు గుప్పెడు ఆవుపాలతోనూరి త్రాగించుము.

20 మూర్కొండాకు పసరు ఒక్కొక్క ముక్కురంధ్రములో 10 చుక్కలు పిండుము.

—♦ దగ్గు, జలుబు (Bronchitis) ♦—

1 ఇంగువ 6 తు అల్లము 2 తు కలిపి నూరి తినుపించవలెను.

2 నీరుల్లిపాయలు దాహముపెట్టినట్లుగా తినుపించుము.

3 అడ్డసరపాకు రసముతో తేనెకలిపి నాకించుము.

4 ఇంగువ $\frac{1}{2}$ తు నవాసాగరము $\frac{1}{2}$ తు కర్పూరము $\frac{1}{2}$ తు యష్టిమధుకము $\frac{1}{4}$ తు బెల్లము తగినంత కలిపి నాకించవలెను.

5 కర్పూరము, యష్టిమధుకము $1\frac{1}{2}$ తు ఇంగువ 1 తు తేనె తగినంత కలిపి అప్పుడప్పుడు నాలుకకు నాకించవలెను.

6 కృష్ణతులసిఆకులు అరగుప్పెడు, మిరియాలు $\frac{1}{2}$ తు, సొంటి $\frac{1}{2}$ తు తములపాకులు 6 కలిపి నూరి తేనెతో నాకించుము.

7 పిప్పళ్లు, యష్టిమధుకము, చాల్పినచెక్కపాడి తగినంత తేనెతో కలిపి త్రాగించవలెను.

8 నీరుల్లిపాయలరసము మజ్జిగలోకలిపి త్రాగించుము.

9 కస్తూరి, పిప్పళ్లు, నవాసాగరము తీసికొని తగినంత తేనెతో కలిపి నాకించవలెను.

10 ముద్దకర్పూరమును మంచిబెల్లముతో కలిపి నాకించవలెను.

—♦ వగర్పు (Hard breathing) ♦—

1 వస, సొంటి, పిప్పళ్లు, పసుపు, మిరియాలు ఒక్కొక్కటి పావుతులమువంతున నూరి ముక్కు రంధ్రములలోనికి నస్యము చేయించుము.

2 అడ్డసరపాకురసము మానెడు, సొంటి 8 తు, పసుపు 3 తు, మిరియాలు 4 తు కలిపి నూరి నాలుగుదినములు త్రాగించుము.

3 కలిసీరు పావుశేరు, వెంపలిఆకురసము 3 తు కలిపి ముక్కు రంధ్రములలో పోయుము.

4 మోదుగాకుపసరు అర్ధశేరు, తెలికపిండి సవాశేరు కలిపి త్రాగించుము.

5 పచ్చినేలవేముఆకుపసరు పావుశేరు, వెదురాకు గుప్పెడు, కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

6 మోదుగపువ్వు 2 తు నీరుల్లిపాయలరసము పావుశేరు, మజ్జిగ అర్ధశేరుకలిపి త్రాగించుము.

7 తెలికపిండి సవాశేరు, జొన్నకలి అర్ధశేరు, మోదుగపువ్వు 1 తు కలిపి త్రాగించుము.

8 దిరిసెనాకుపసరు. పావుశేరు కల్లుబెల్లం 8 తు కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

9 దుష్టుపాకు గుప్పెడు, దిరిసెనాకులు గుప్పెడు, పసుపు $\frac{1}{2}$ తు నల్లేరు 3 తు కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

10 సేగుర్తాకుపసరు అర్ధశేరు, పందిరక్తము పావుసేరు కలిపి త్రాగించుము.

11 శామంచిఆకుపసరు పావుసేరు, పందిరక్తము పావుసేరు, కల్లు అర్ధశేరు, వెలిగారము 1 తు కలిపి వారము దినములు పెట్టవలెను.

12 గచ్చపప్పుపొడిని చెవులలో వేసిన తగ్గును.

13 దుష్టుపాకు పసుపు ఆముదము కలిపి వండిపెట్టిన తగ్గును.

14 అడ్డనరపాకు సొంటి కషాయముగా కాచి పూట కొకగొట్టము వంతున పట్టిన తగ్గును.

15 పెద్దమూత్రచెక్కరనములో తగినంత మిరియాల పొడి కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

—♦ జ్వరమును తగ్గించునవి (Febrifuges) ♦—

1 వసపొడి 2 $\frac{1}{2}$ తు నేలవేము కషాయము 2 $\frac{1}{2}$ తు వేడినీరు సేరున్నర కలిపి త్రాగించుము.

2 నవాసాగరము 1 $\frac{1}{2}$ తు ఉప్పు 10 శులములు, నీరు సేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 గచ్చపప్పు 1 తు మిరియాలు 1తు లవంగాలు $\frac{1}{2}$ తు కలిపి తినుఆహారములో పెట్టుము.

4 నేలవేము 1 తు సూర్యక్షారము $\frac{1}{2}$ తు గచ్చపప్పు 1 తు మిరియాలు 1 తు తినుఆహారములో కలిపిపెట్టుము.

5 తిప్పతీగెరసము $2\frac{1}{2}$ తు నేలవేమురసము $2\frac{1}{2}$ తు సొంటి 1 తు వేడినీరు సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

6 వేపచెక్కరసము $2\frac{1}{2}$ తు దాల్చినచెక్క 1 తు లవంగాలు $\frac{1}{2}$ తు నీరు సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

7 సూరేకారము $\frac{1}{2}$ తు కర్పూరము $\frac{1}{2}$ తు నవాసాగరము $\frac{1}{2}$ తు సారాయి 10 తు వేడినీరు సేరు కలిపి త్రాగించుము.

8 చింతపండుపులుసు అర్ధసేరు నీరుసేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

9 కర్పూరము 1 తు నవాసాగరము 1 తు నేలవేము 2 తు సొంటి 2 తు సోపు 2 తు సేరు నీటిలో కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ ఆకలిని కలుగజేయునవి (To increase appetite) ♦—

1 అల్లము మంచి బెల్లము కలిపి త్రొక్కి పెట్టుము.

2 వామురసము అర్ధసేరు సొంటి 1 తు మిరియాలు $\frac{1}{2}$ తు కలిసీరు సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

3 జిల్లేడుమొగ్గలపొడి $\frac{1}{2}$ తు వాముపొడి 1 తు మిరియాలపొడి $\frac{1}{2}$ తు కలిపి తినుఆహారములో పెట్టుము.

4 విషముష్టి పొడి $\frac{1}{2}$ తు ఇంగువ $\frac{1}{2}$ తు నేలవేము 1 తు అన్నభేది 1 తు తినుఆహారములో కలిపి పెట్టుము.

5 నీరుల్లిపాయలరసము మజ్జిగలో కలిపి పెట్టుము.

6 వాము ఉప్పును గుంటకలగరాకురసములో కలిపి యిచ్చిన ఆకలిని పుట్టించును.

—♦ నులిపురుగులు చంపుట (Internal worm-killers) ♦—

1 దుష్టుపాకురసము పావుసేరు త్రాగించుము.

2 గాడిదగడపాకురసము పావుసేరు త్రాగించుము.

3 కుప్పింటాకులో వుప్పుకలిపి పెట్టుము.

4 అరటివేళ్ల రసము లోపలికి త్రాగించుము.

5 వేపాకుపసరులో కొద్దిగా ఉప్పుకలిపి పెట్టుము.

—♦ తెలియనిరోగములకు చికిత్సలు ♦—

1 నరమూత్రము అర్ధసేరు, మోదుగపువ్వు 2 తు కలిసీరు అర్ధసేరుకలిపి మూడుదినములు త్రాగించుము.

2 ఎలుగుబంటి రక్తము $\frac{1}{2}$ తు కలిసీరు అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 నీరుల్లిపాయలు సవాసేరు, కోడిపెంట 2 తు ఉప్పు చేరెడు నువ్వులనూనె అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

4 కొత్తకుంకుడుకాయలు 3, గొట్టెచర్మము 3 తు నేలవాము 4 తు సేరు నీటిలోకలిపి త్రాగించుము.

5 చేకొణితాకుపసరు అర్ధసేరు, పసుపు 1 తు నువ్వులనూనె అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

6 తెలికపిండి అరవీసె, మోదుగపువ్వు 3 తు కలిసీరు అర్ధసేరు కలిపి పెట్టుము.

7 మేకమూత్రము అర్ధసేరు, పసుపు 1 తు దిరిసెనాకు పసరు అర్ధసేరు, సాంటి 1 తు కలిపి త్రాగించుము.

8 నల్లఉప్పివేరు 3 తు మోదుగపువ్వు 3 తు పసుపు 1 తు కొర్రగంజి సేరు కలిపి త్రాగించుము.

9 సైంధవలవణము 1 తు వామురసము పావుసేరు, మోదుగపువ్వు 2 తు నరమూత్రము అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

10 నువ్వుపిండి సేరు, మోదుగపువ్వు సేరు, కొర్రగంజి లోగాని, కలితోగాని కలిపిపెట్టవలెను.

11 కారుమునగవేరు, కామంచి, జొన్నకలి, కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

—♦ రొమ్మనొప్పి (పట్టు) ♦—

1 తెలకపిండి సవాసేరు పాలు అర్ధసేరు కలిపి పదిదినములు త్రాగించుము.

2 వరిపిండి సవాసేరు ఉలవపిండి అరశేరు తాటిబెల్లము 1 వీ కలిపి త్రొక్కి నిమ్మకాయంతఉండలుచేసి దినమునకు నాలుగుపెట్టుము.

3 మంచినడివయస్సులోనున్న అనగా మొదటి సారి గుడ్డుకొరకు వచ్చిన పెట్టనొకటి, దాల్చినచెక్క 5 తు ఏలక్కాయలు 2 తు లవంగాలు 2 తు దుంపపసుపు కొమ్ములు 5 తు ధనియాలు పావుసేరు అల్లము 5 తు వాము సోలెడు, నువ్వులనూనె అరవీసె తెచ్చి సదరు వస్తువులన్నియు మెత్తగా కొట్టవలెను. కోడి బొచ్చుతీసి కాల్చి కాళ్లభాగములు తీసివేసి

మిగిలినది రోటిలోవేసి మెత్తగా తొక్కి ఎముకలు తీసి అందు లోపై చూర్ణమును నూనెలోకలిపి మెత్తగా దంచి ముద్దలుచేసి సాయంకాలము పెట్టవలెను. ఈ మందు పెట్టిన తరువాత ఆరా త్రి నీరు పెట్టరాదు-ఇట్లుచేసిన సమస్త వాతరోగములు హరించును. (అనుభవము)

4 ఉడుమును తెచ్చి రోటిలోవేసి దంచి అందులో తెలి కపిండి సవాసేరు సాంటి 3 తు పిప్పలి 4 తు మిరియాలు 3 తు కలిపి దంచి కోడిగుడ్డంత ఉండలుచేసి పెట్టుము.

5 తక్కుడువేరుపొట్టు 2 గుప్పెళ్లు జిల్లేడిపువ్వులు గుప్పెడు కల్లుబెల్లం 1 వీసె కలిపి తొక్కి నిమ్మకాయంత ఉండలుచేసి పెట్టుము.

6 కోడిగుడ్డు, చేమోణితాకు, వాము, తాటిబెల్లము, మిరియాలు ఆముదము కలిపి మూడు పూటల నిమ్మకాయంత పెట్టుము.

7 కొర్రపిండి ఉలవపిండి బెల్లము కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

8 నువ్వుపిండి, తాటిబెల్లము, ఉలవపిండి, కోడిపెట్ట, కొవ్వు సమానభాగములు రోటవేసిదంచి కోడిగుడ్డంత రెండు వేళల పెట్టుచుండవలెను.

9 ఉప్పిచెక్క, పసుపు, ఉలవపిండి కలిపి పెట్టిన తగ్గును.

10 తాటిబెల్లము, జిల్లేడుపట్ట కలిపి దంచి పెట్టినతగ్గును.

11 పందినెత్తురు అప్పుడప్పుడు రుద్దుచుండుము.

12 తాటిబెల్లము, పిప్పలిమోడి, మిరియాలు, చిత్రమూలము, కొర్రలు కలిపి దంచి ఉండలు చేసిపెట్టవలెను.

13 గలిజేరువేళ్లు, తాటిబెల్లము, పావురము రోటను వేసి తొక్కి కోడిగుడ్డంత పెట్టవలెను.

14 మేకవెన్నను గురువిందాకుపసరుతో కలిపి రొమ్మనకు మర్దనచేయుము.

15 గేదెపేడ, పసుపు, బ్రహ్మజెముడుపాలతో కలిపి రొమ్మనకు పట్టించవలెను.

—♦ అట్టుపట్టు ♦—

1 పశువు ముక్కుకొననుండి తోకచివరవరకు త్రాడు తోకొలిచి ఆత్రాడును చెరిసగముచేసి ఆసగముతో దాని ముక్కుకొననుండి కొలువగా నది ముగిసెడిచోటునకు వాత వేసిన తగ్గును.

2 దొండాకుపసరు వెన్నతోకలిపి అర్చభాగమునకు మర్దనచేసి తవుడు వేయించి కాపులు కాయుము.

3 పందిచమురు అప్పుడప్పుడు రుద్దుచుండుము.

4 ఆముదముతో దుష్టుపాకుపసరు కలిపి రుద్దవలెను.

5 చేకొణితాకురసముతో ఆముదము కలిపి వెన్న భాగమునకు రుద్దవలెను.

6 ఆరంభములోవెన్న భాగమును వెన్నతోరుద్ది, చిన్న ఉల్లిపాయలు, జిల్లేడాకులు పొట్లములుకట్టి ఆముదములో ముంచి కాక చేసి వెన్న భాగమునకు కాపులుతీయవలెను.

7 ఒక చెట్టునకుగట్టి మెడనులాగి కాలితో వెన్న రుద్దుచు ఆముదము పూయుము.

—♦ చెవిరోగములు (Ear diseases) ♦—

1 నిమ్మకాయరసము 2 తులములు, గవ్వసున్నము $\frac{1}{2}$ తులము కలిపి చెవిలో పోయుము.

2 ఉత్తరేణి సమూలపుభస్మము కాల్చినపొడి 2 తులములు నూనె 4 తులములు కలిపి పోయుము.

3 కుప్పింటాకుపసరు పదిచుక్కలు పిండుము.

4 ముసాంబరము $\frac{1}{2}$ తులము, పసుపు $\frac{1}{2}$ తులము కలిపి చెవిలో అప్పుడప్పుడు వేయుచుండుము.

5 వావింటాకు ఉప్పుతో దంచి రసముతీసి చెవిలో పోయుము.

6 గవ్వనుకాల్చి భస్మముచేసి నిమ్మరసముతో కలిపి వేసిన తగ్గును.

7 ఆముదములో నీరుల్లిపాయలరసం కలిపి వేసిన తగ్గును.

8 కుక్కవావింటాకుపసరు నూనెలోకలిపి పోసిన చెవిలోచీము, కురుపులు, పోటు తగ్గును.

9 గంజాయిఆకురసమును చెవిలో పోయుము.

10 పంచుజిల్లేడాకులరసము పోసిన చెవిలోనొప్పి, చీము తగ్గును.

11 కాకిదొండాకుపసరు చెవిలో పిండుము.

12 రసకర్పూరమును మంచి నూనెలో కలిపి పోయుము.

13 తెల్లబాడితాకురసము చెవిలో పిండుము.

14 రుద్రజిడాకు పిండి రసముదీసి గోరువెచ్చగా నున్నప్పుడు చెవిలో వేయుము.

15 నీరుల్లి పాయరసములో కోడిగుడ్డు తెల్లసాన కలిపి
చెవిలో పోయుము.

—♦ బొడ్డెరుక ♦—

1 ఈవ్యాధి ఆరంభించినవెంటనే కరిధూపము 1 తు
సాంటి 2 తు పిప్పళ్ళు 1 తు మిరియాలు 1 తు అనుములు
గుప్పెడు చేదుబీరాకుపసరు పావుశేరు నెయ్యి అర్ధశేరుకలిపి
త్రాగించుము.

2 రావిచెక్కరసము అర్ధశేరు ఆవుపాలు అర్ధశేరు కలిపి
త్రాగించుము.

3 సాంటిగంధము కండ్లలో కలికమువేయుము.

—♦ ఉండె తొలగుట ♦—

1 ఆముదపుపప్పు సోలెడు, రాతిసున్నము 15 తుల
ములు తెచ్చి మెత్తగానూరి ఉండెను సరిగాలాగి పట్టువేసి
నాలుగు దినములుంచిన తగ్గును.

2 వాపున్నయెడల తంబెపాకు త్రొక్కి ఆభాగమునకు
కట్టుము.

3 ఉండెనులాగి జారిన భాగముచుట్టు రక్షలుపెట్టుము.

4 సాంటి 4 తులములు పిప్పళ్ళు 1 తులము మిరియాలు
1 తులము ఉమ్మెత్తాకుపసరు అర్ధశేరు తేనె 4 తులములు
కలిపి మర్దించుము.

5 కుందేటి నెత్తురు ఉమ్మెత్తాకు పసరు, తేనె కలిపి
మర్దనచేయుము.

—♦ కాలిన బొబ్బలు (Burns) ♦—

- 1 గాడిదగడపాకురసము రాచి పిడకబూడిద జల్లుము.
- 2 నవనీతము ఆరగా ఆరగా రాయుచుండుము.
- 3 తిప్పతీగెరసము పూయుము.
- 4 గానుగవేరు గంధమును చల్లతోకలిపి రాయుము.
- 5 వేపవేళ్ళరసము పూయుము.
- 6 కొబ్బరినూనెలో సున్నపునీరుపోసి తరచిన వెన్నవలె నగును. దీనిని ఆరగా ఆరగా పూయుచుండుము.
- 7 త్రిఫలచూర్ణము సమానభాగములు తీసికొని నూనెకలిపి రాయుము.
- 8 పాతసున్నమును పెరుగుమీద తేటకలిపి రాయుము.
- 9 గోరింతచెక్కకషాయము రాయుము.
- 10 నీలిమందును నీటితోకలిపి రాయుము.

—♦ పురుగులుపడినపుండ్లు ♦—

- 1 బోరిజపాకుపసరు గుప్పెడు, ఉప్పు 2 తులములు. మిరియాలు 1 తులముతెచ్చి గుమ్మపాలతోనూరి పురుగులు పడిన పుండ్లకు పట్టించుము.
- 2 మిరియాలు 1 తులము సైంధవలవణము 1 తులము. గాడిదగడపాకుతోనూరి పుండ్లకు పట్టించుము.
- 3 ఆముదములో కొత్తరాతిసున్నమునూరి పుండ్లకు పట్టించుము.
- 4 పొగాకు, కరిఘాపము, పొట్లకునూగు, రాతి

సున్నము, ఆసపాకు సమానభాగములుగానూరి గాయములకు పట్టించుము.

5 సీతాఫలపాకు గుప్పెడు, రాతిసున్నము 1 తులము కలిపి నూరి ఘండ్లకు పట్టించుము.

6 కుందేటినెత్తురు 6 తులములు, ఉమ్మెత్తాకుపసరు అర్ధశేరు తేనె 4 తులములు కలిపి మర్దించుము.

7 కరిధూపము సున్నము కలిపివేయుము.

8 హారతికర్పూరము కరిధూపము కలిపి కట్టుము.

9 వస, కరిధూపము సున్నము నూరి వేయవలెను.

10 గాడిదగడపాకుపసరు, రాతిసున్నము, కరిధూపము కలిపి పదికట్లుకట్టుము.

11 పొట్లాకు కరిధూపము సున్నము కలిపి వేయుము.

12 జెముడుపాలు ఆముదము పసుపు కలిపికట్టుము.

13 సారాకు, రాతిసున్నము, కరిధూపము, వెన్న కలిపి కట్టుము.

14 కుక్కపొగాకు, వస, కరిధూపము కలిపి కట్టుము.

—♦ చేపుటకు ♦—

1 అడ్డసరపాకు 2 గుప్పెళ్ళు ఉప్పుచేరెడు జీలకర్ర 1 తులము సుగంధపాలు 4 తులములు నూరి అడ్డెడుమజ్జిగలో కలిపి త్రాగించుము.

2 చేకొణితాకు 2 గుప్పెళ్ళు తెల్లఆవాలు 1 తులము ఉప్పుచేరెడు పులిచల్ల అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 బంధము వేయనీయక పొడుచుచూ దూడను దగ్గరకు చేరనీయక గంతులువేయుచుండు పశువు పొదుగునకు పుల్లతీగె రసము రాచిన చేపువచ్చి పాలను పిండుకొననిచ్చును.

4 పాలు యీయక తిప్పలుపెట్టు పశువునకు నెయ్యి పావుశేరు గోధుమగంజి అర్ధశేరు గంజి శేరు కలిపి 4 దినములు పెట్టుము.

5 సేగుర్తాకు 3 తులములు పచ్చిపసుపు $\frac{1}{2}$ తులము మిరియాలు 4 తులములు ఆవుపంచితము పావుశేరు కలిపి ముక్కులలోనికి నన్యముచేయుము.

6 కన్నెకోమలితీగరసము పావుశేరు తెలికపిండి సవా శేరు కలిపి శరీరమునకు రాయుము.

7 పటికబెల్లం 6 తులములు ఆవాలు 1 తులము నేల తాడి 2 తులములు దురదగొండి గింజలు 2 తులములు ఆవు నెయ్యి శేరు కలిపి త్రాగించుము.

8 తెల్లవారుజామున పశువుకరిలో చేయిపెట్టి ఆచేతిని దూడశరీరమునకుపూసి పశువుచే నాకించిన పాలుయిచ్చును.

9 పుల్లతీగెను తొక్కి లోపలికి పెట్టుము. దీనినే చేపాకు అందురు.

10 దురదగొండిఆకును కొద్దిగా తీసికొని వెన్న భాగము నకు రాయుము.

—♦ మలిమిడి (Sprain) ♦—

1 ఆముదములో చిత్రమూలపుపొడి కలిపి కట్టిన తగ్గును.

2 సొంటి, పిప్పళ్ళు, మిరియాలు, చిత్రమూలము కలిపి నూరి ఆముదముతో వండి గోరువెచ్చనిది కట్టవలెను.

3 దుష్టుపువేళ్ళు మిరియాలు నూరి రసముతీసి ముక్కులలో పిండుము.

4 చిర్రీకూర దుష్టుపువేళ్ళు నూరి నీటితో వండి కట్టవలెను. ఇదికట్టిన తీపు తగ్గును.

5 గొలిమిడిఆకు మిరియాలు మెత్తగానూరి నీరుడుతో వండి కట్టిన తగ్గును.

6 ఆముదములో వామింటాకు త్రొక్కి పాకముచేసి కట్టవలెను.

7 చిత్రమూలము, గజ్జేకు, త్రికటుకములు నూరి కట్టవలెను.

8 నేలవేము మిరియాలు నూరి ఆముదముతో కలిపి కట్టుము.

9 తిప్పతీగెఆకులు, ఆవునెయ్యి, చిత్రమూలము, ఆవాలు, ఆముదము మెత్తగానూరి కట్టిన బాగుగా పనిచేయును.

10 తులసి, దుష్టుపాకు, కరిధూపము, మిరియాలు, ఆముదము కలిపికట్టిన తగ్గును.

11 గుంటకలగర చిత్రమూలము ఆముదము కలిపి కట్టిన తగ్గును.

12 బర్రేపేడ చెంచలిఆకు వండి కట్టినతగ్గును.

13 వేయియగుభృచిత్రమూలము వెంపలిఆకు చిరికూర చేపపెంట పాకముచేసి కట్టుకట్టుము.

14 తుత్తురాకు కరిధూపము కలిపి కట్టుము.

15 నేలవేము కరిధూపము చిరికూర ఆముదముతో వండి కలిపి కట్టుము.

—♦ ఉంగిడి ♦—

1 పులుకలిలో ముష్టుపువేళ్లునూరి సారముతీసి ముక్కురంధ్రములలో పోసి కన్నులకు ఇంగువపెట్టిన తగ్గును.

2 నల్లేరుచిగుళ్లు దవుడలలోపెట్టి కొరికించవలెను.

3 పులికలిలో ఉప్పు నల్లేరు కలిపిత్రొక్కి పెట్టవలెను.

4 కొమ్ములకు నూనెనత్తులుచుట్టి కాల్చి జాముసేపుంచిన తగ్గును.

5 కుంకుడుకాయగంధము కనులకు పెట్టవలెను.

6 నిమ్మపండ్లరసము, నల్లేరురసము కలిపి మూడుగొట్టములు పెట్టవలెను.

7 చిరిచెట్టు దంచి రసముతీసి పులుకలితో మూడుగొట్టములు త్రొగించవలెను.

8 గోగువరుగుగాని, దోసకాయలుగాని పెట్టినతగ్గును.

9 చింతపండుపులుసు మూడుగొట్టములుపెట్టిన తగ్గును.

10 దీపపుకొడిచే జిల్లేడుపత్రి పొట్లములుగాకట్టి చమురును కాచి మూడునపెట్టిన తగ్గును.

11 తేనె సుమారు అరసోలెడుపోసిన ఉంగిడి తగ్గును.

12 కృష్ణతామరదుంపను ముక్కలుగగొట్టి కలిచే

నూరి మిరియాలపొడివేసి కలిపి కాచి త్రాగించిన ఉంగిడి తగ్గును.

13 కుంకుడుకాయలరసము త్రాగించుము.

—♦ ఇనువాయి ♦—

1 తంగేడుచిగుళ్లు గుప్పెడు నూరి అర్ధసేరు కలితోకలిపి పెట్టుము.

2 కుక్కపాలాకు రెండుగుప్పెళ్లు నూరి, సేరుపులుకలితో కలిపి పెట్టుము.

3 ఆముదము అర్ధసేరు, ఉప్పు 2 తు కలిపి త్రాగించుము.

4 ఇంగువ 3 తు చింతపండుపులుసు అర్ధసేరు ఉప్పు 3 తు కలిపి త్రాగించుము.

5 చేకొణితాకుపసగు అర్ధసేరు, ఆముదము అర్ధసేరు కలిపి కాచి, దానిలో ఉప్పు 2 తు కారము అరగుప్పెడు, కలిసీరు అర్ధసేరు కలిపి త్రాగించుము.

6 ఆముదము చేకొణితాకువండి ఉప్పు, కారము, కలితో కలిపి పెట్టవలెను.

—♦ మావిపడుట ♦—

1 తవ్వెడు నువ్వులనుతొక్కి సేరునీటిలో కలిపి పెట్టుము.

2 పులుచల్లలో కందదుంపనూరి కలిపి పెట్టుము.

3 ఆముదము సవాసేరు త్రాగించుము.

4 సెనగలు నానబెట్టి పెట్టుము.

—♦ మావితినినచో ♦—

1 అనుములు పావుసేరు, పచ్చిపుచ్చాకుపసరు అర్ధ సేరు, మజ్జిగ సేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

2 వామరసము అర్ధసేరు, ఉప్పుచేరెడు, ఆముదపు పప్పు గిద్దెడు సేరు బియ్యపునీటిలో కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ చూలు నిల్పుటకు ♦—

1 కరివేపాకు గుప్పెడు వరిబియ్యము గుప్పెడు కొర్రలు 2 గుప్పెళ్లు కలిపి నూరి 15 దినములు పెట్టుము.

2 వెలిగారము 4 తులములు మజ్జిగ సేరు కలిపి 20 దినములు త్రాగించుము.

3 దుష్టుపువేళ్లు అరగుప్పెడు ఆవునెయ్యి అర్ధసేరు కలిపి 15 దినములు పెట్టుము.

4 లవంగాలు $\frac{3}{4}$ తు నిమ్మకాయంత వెన్న కలిపి 15 దినములు పెట్టుము.

5 పచ్చి వంకాయ కస్తూరి పసుపు నూరి వుండలు చేసి మూడు దినములు తినుపించుము.

6 కాచిన మజ్జిగ ప్రతిదినము త్రాగించిన చూలు కట్టును.

—♦ ఈనలేకపోవుట ♦—

1 గురువిందవేరు రసము $2\frac{1}{2}$ తు కలిసేరు అర్ధసేరు కలిపి గర్భకోశమునకు పట్టించుము.

2 ఈచుకొని పోయినచో దూడనులాగి ఆవుపాలు అర్ధ
సేరు ఇంగువ 2 తు కలిపి పెట్టుము.

—♦ తోకనుసిమిరి ♦—

1 ఉప్పు 2 తులములు ఆవాలు $\frac{1}{2}$ తులము అల్లము
1 తులము కలబందపసరు పావుశేరు పులుకలిశేరు కలిపి
మూడుదినములు పెట్టుము.

2 పిచ్చికుసుమాకుపసరు 10 తులములు నీలిమందు
1 తులము కలిపి నుసిమిరికి అప్పుడప్పుడు రాయుచుండుము.

3 గేదెపేడరసము పావుసేరు బ్రహ్మజెముడుపాలు
 $\frac{1}{2}$ తులము ఆముదము 3 తులములు కలిపి రాయుము.

4 మూర్క్కొండాకుపసరులో మిరియాలపొడి తగినంత
కలిపి రాయుము.

—♦ తోకగురుజ ♦—

1 తోకచివర నరికి నెయ్యి కాచి వేడిగానున్నపుడు
ముంచవలెను.

2 కుసుమఆకు నూరి తోకచివర రాసిన వెండుకలు
పచ్చును.

3 అల్లము ఉప్పు పులిచల్లలో కలిపి రాయుము.

4 అల్లము కలబందగుజ్జ ఆవపిండి మెత్తగానూరి పులు
చల్లలో మురగనిచ్చి దినమునకు మూడుగొట్టములు పెట్ట
వలెను.

—♦ శలతైవులు ♦—

1 వామురసము అర్ధశేరు కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

2 సొంతి 2 తు పిప్పర్లు 1 తు మిరియాలు 1 తు కలిపి కలిసీరు అర్ధశేరు కలిపి త్రాగించుము.

3 రేలాకుపొగ ముక్కురంధ్రములకు అవ్వడవ్వడు పట్టించుము.

4 పశునేత్రాంజనము కండ్లలో పెట్టుము.

5 రేలగంధము కన్నులలో పెట్టుము.

—♦ ఈదుపులి ♦—

1 రావిచెక్క రసము అర్ధశేరు పచ్చిపాలు అర్ధశేరు శొంతి 1 తులం కలిపి నాలుగుదినములు త్రాగించుము.

2 దిరిసెనాకుపసరు అర్ధశేరు నరమూత్రము పావు శేరు పసుపు 1 తులం మిరియాలు ½ తు కలిపి త్రాగించి కొంత ముక్కురంధ్రములో పోయుము.

3 పశువుమక్కెలకు దొండాకుపసరు వెన్న కలిపి మర్దించుము.

4 జాంబవంతుని పాదము ఆకారముగా పశువు మక్కె మీద రక్ష వేయుము.

—♦ మోకాళ్లు కాళ్ల వాపులు, నొప్పులు ♦—

(Pains in the joints or knees)

1 కలబందమట్టను రెండుతునకలుగా విడిపోకుండా

ఉండునట్లుచేసి ఆ చెక్కలనడుమ నల్లజీలకర్ర మెత్తగానూరి పెట్టి మూసి గాలిలో ఆరాత్రియుంచి మరునాడు తినుపించుము.

2 గచ్చాకు మిరపకాయపొడుము సమానభాగములు కలిపి నీటిలోనుడికించి వెలగకాయంత ముద్దజేసి మూడుదినములుపెట్టుము.

3 గానుగ వేరురసము మర్దనచేయుము.

4 నూనెలో నల్లమందువేసి కాచి ఆ వేడినూనెలో నిమ్మకాయబద్ద ముంచి దానిచే కాపుతీసిన తగ్గును.

5 బాలింతబోలు నిమ్మరసములోకలిపి పట్టువేయుము.

—♦ దృష్టిదోషము ♦—

1 పశువునకు దృష్టిదోషము తగిలినవెంటనే జొన్నలు వేసాకు ప్రిత్తిగింజలు ఉప్పుతెచ్చి పశువునకు దిగుతుడిచి నిప్పులోపోయుము. దృష్టిదోషము పోవుటకు త్రాళ్లువేయించుట కూడ మంచిది.

—♦ పొడుచుపశువు ♦—

కండ్లలో మిరియాల గంధము వారమున కొకసారి పెట్టుము.

నువ్వులనూనె కండ్లలో వారముదినములు పెట్టుము.

—♦ చర్మరోగములు (Skin diseases) ♦—

1 తుమ్మచెక్కపొడి 10 తు వేపచెక్కపొడి 10 తు కర్పూరము 1 తు కలిపి పుండ్రకు, గాయములకు పట్టించుము.

2 కుప్పింటాకురసము 5 తు సున్నము 1 తు నిమ్మరసము $1\frac{1}{2}$ తు కలిపి నుసిమిరి, తామర, గజ్జికి రుద్దుము. ✕

3 పటికపొడి 1 తు కవిరి $\frac{1}{2}$ తు కొవ్వొగ్గాని వ్యాసులైనగాని కలిపి వ్రణములకు పుండ్లకు రాయుము.

4 ఇంగువ 1 భాగము, స్పిరిట్ $\frac{1}{2}$ భాగము, వ్యాసులైన 6 భాగములుకలిపి చర్మముపై కలుగు పుండ్లకు అప్పుడప్పుడు రాయుము. ✕

5 గంధకము $\frac{1}{2}$ తు బోరికుఆసిడ్ 1 తు వ్యాసులైన 4 తు మైలతుత్తము $\frac{1}{2}$ తు కార్బాలిక్ ఆసిడ్ 10 చుక్కలు కలిపి నుసిమిరి మొదలగు మొండిచర్మవ్యాధులకు ఉపయోగించుము. ✕

6 కర్పూరము, వెలిగారము, జింకుఆక్సైడ్ కలిపి పుండ్లకు అద్దుము.

7 తాల్చినమసిబొగ్గు 4 తు కర్పూరము $\frac{1}{2}$ తు గంధకము 1 తు బోరికుఆసిడ్ 1 తు కలిపి రసికారుపుండ్లకు అద్దుచుండుము.

8 కవిరిని తేనెతోకలిపి పుండ్లకురాయుము.

9 పొగాకుపొడి $\frac{1}{2}$ తు సీతాఫలపాకుపొడి 10 తు కర్పూరము $\frac{1}{2}$ తు కలిపి దుర్వాసనవేయు పుండ్లకుపట్టించుము.

10 నీలిమందు 1 తు గంధకము 1 తు వ్యాసులైన 4 తు కలిపి చర్మరోగములకు వాడుము. ✕

11 కుంకుమపొడి, గంధకము, బోరాక్సు సమానభాగములు కలిపి చర్మరోగములకు వాడుము. ✕

12 కర్పూరతైలము వేపనూనె కలిపి గాయములకు, నుసిమిరికి రాయుము.

13 పసుపు 2½ తు పొగాకు 2½ తు కర్పూరము 1 తు కలిపి అన్ని పుండ్లకు వాడిన బాగుగా పనిచేయును. 4

14 రావిచెక్కబూడిద సున్నము సమానభాగములు తీసికొని వెన్నతో కలిపి రాసిన దురదలు మచ్చలు తగ్గును. 4

15 నువ్వులనూనె కిరొసినాయిల్ కలిపి రాయుము.

16 గాడిదగడపాకుపొడిని ఆముదముతో కలిపి రాయుము.

17 కృష్ణతులసిఆకురసములో నిమ్మరసము కలిపి రాయుము.

18 కుప్పింటాకురసములో సున్నముకలిపి రాయుము.

19 అవిసెఆకుపసరు ఉప్పు కలిపి రాయుము.

—♦దీర్ఘవాతనొప్పులు (Chronic Rheumatic Pains)♦—

1 కర్పూరతైలమును కొబ్బరినూనెలోగాని, నువ్వులనూనెలోగాని కలిపి మర్దనచేయుము.

2 నీరుల్లిపాయల రసములో ఆవనూనె కలిపి మర్దన చేయుము.

3 వసపొడిని సారాయితో కలిపి రాయుము.

4 వెల్లులిరసము ఆముదముతో కలిపి రాయుము.

5 సన్నావాలనూనెలో హరితికర్పూరము కలిపి రాయుము.

6 వావిలాకుపనరులో తగినంత కర్పూరము కలిపి పట్టించుము.

7 కొర్నాసిచమురునుగాని, అడవిపందిచమురునుగాని రుద్దుము.

8 చిత్రమూలమును కొబ్బరినూనెలో కలిపి కాచి మర్దన చేయుము.

9 సరమామిడిచెక్కను షాలతోనూరి పట్టువేయుము.

—♦'రశి నెత్తురు కారునపుడు కడుగునవి ♦—

1 పటిక 2½ తు నీరు సేరున్నర కలిపి కడుగుము.

2 అన్నభేది 2½ తు నీరు శేరు కలిపి కడుగుము.

3 మైలతుత్తము పావుతులం నీరు సేరు కలుపుము.

4 తుమ్మచెక్కపొడి 2½ తు నీరు 2 సేర్లు కలుపుము.

5 కవిరి 2 తులములు నీరు సేరున్నర కలుపుము.

6 నవానాగరిము 1½ తు సూరేకారము 1½ తు ఉప్పు

1 తు నీరు 2 సేర్లు కలిపి చల్లదనమునకు వాడవచ్చును.

7 ఇంగువ 2 తు నీరు 2 సేర్లు కలుపుము.

8 పొటాషియం పర్మా గేట్లోషను వాడుము.

9 మాచికాయపొడి 1 తు నీరు సేరు కలుపుము.

10 నేరేడుచెక్కపొడి 2½ తు నీరు సేరున్నర కలుపుము.

11 కరిక్కాయపొడి 1 తు నీరు సేరున్నర కలుపుము.

12 వేపచెక్కపొడి 2½ తు నీరు సేరున్నర కలుపుము.

13 ఫిన్వెల్లోషనును వాడుము.

—♦ క్రిమిహరములు ♦—

ఇంగువ $1\frac{1}{2}$ తు గంధకము $2\frac{1}{2}$ తు మోదుగగింజలు $2\frac{1}{2}$ తు
జావ 1 శేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦నొప్పిని తెలియజేయకుండ మత్తునకలుగజేయు మందులు♦—

1 నల్లమందు 1 తు అల్లము 1 తు నాటుసారాయి 10 తు
ఇంగువ 1 తు జావ 1 శేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

2 గంజాయి 1 తు ఇంగువ 1 తు సొంటి $1\frac{1}{4}$ తు
సారాయి 10 తు జావ 1 శేరు కలిపి త్రాగించవలెను.

—♦ వగరౌషధములు ♦—

1 సీమసున్నము రెండున్నర తులములు కవిరి ఒక
టిన్నర తు వాము రెండున్నర తు జావ 1 శేరు కలిపి
త్రాగించవలెను.

2 మైలతుత్తం $\frac{1}{2}$ తు నీరు 1 శేరు కలిపి త్రాగించ
వలెను.

—♦ సామాన్యముగా ఆరోగ్యమునిచ్చు మందులు ♦—

1 నవాసాగరము ఒకటింబావు తు గంధకము 2 తు
వాము ఒకటిన్నర తు ముసిడివిత్తులు $\frac{1}{2}$ తు జావ 1 శేరు
కలిపి త్రాగించ వలెను.

2 ముసాంబ్రము 1 తు సొంటి రెండున్నర తు ఉప్పు
రెండున్నర తు గంధకము రెండున్నర తు జావ 1 శేరు కలిపి
త్రాగించ వలెను.

—♦ చర్మరోగములకు ♦—

1 కర్పూరము 1 భాగము, వేపనూనె 10 భాగములు కొట్టినినూనె 20 భాగములు కలిపి శరీరమునకు పట్టించవలెను.

2 గంధకము 2 భాగములు కర్పూరము 1 భాగము మైలతుత్తము 1 భాగము అవిసెనూనె 5 భాగములు కలిపి శరీరమునకు పట్టించవలెను.

ఈ దిగువవ్యాధుల పేర్ల క్రింద నుదహరింపబడిన మందులు ఆయా వ్యాధుల కుపయోగింపనగును. ఆయా మందులు అనుభవమునుబట్టి జాగ్రత్తగా విచారించి మరియు వాడుక చేయనగును. విషపదార్థములయందు మోతాదులను బహుమెలకువతో గమనించవలయును. మందుల గుణములనుగ్రహించుట అత్యంతావసరము.

పెద్దరోగము:—నాగజెముడు, తాడికాయలు, కరక్కాయలు, సొంతి, పిప్పళ్లు, మిరియాలు, ఉసిరికపప్పు, ఆవాలు, మనుష్యుఃమూత్రము, దిరిసెనవేళ్లు, ఎలుగుబంటినెత్తురు, చేదుబీరాకు, గుంటకరాకు, వెదురాకు, మోదుగఘవ్వు, తెల్ల తుమ్మచెక్క, నల్లేరు, అడ్డసరము, గురువిందవేళ్లు, తెల్లజిల్లేడు, దేవదాగు, సారాయి, నువ్వులనూనె, పాతచింతపండు, కలిసీరు, ఉప్పు, పొటాషియంపర్మాంగనేట్, సీమలవిసెనూనె, కార్బాలిక్ ఆసిడ్, వరిగంజి, పటిక, ఫిన్వెల్, సీమసున్నము కవిరి, మాచికాయలు, నల్లమందు, గంజాయి, పచ్చి పంది పెంట, నీరు, బోరిక్ ఆయింట్ మెంట్, పశువ్రణహరి మలాము.

దొమ్మలు :— వెల్లులిపాయలు, మిరపకాయలు, ఆవాలు, వేడినీరు, వస, ఓనుము, దుష్టుపాకు, వామింటాకు, తుమ్మిరికు, బాడిసపాకు, నల్లజీలకర్ర, మిరియాలు, పసుపు, వేపాకు, కుప్పింటాకు, కరక్కాయలు, తాడికాయలు, పుసిరిక పప్పు, సొంతి, పిప్పళ్లు, ఎలుగుబంటిరక్తము, కరిధూపము, నల్లమేకపంచితము, మోదుగవూపు, కలిసీరు, సున్నము, కుంకుడుకాయలరసము, సారాయి, కల్లుబెల్లము, ఉలవలు, నరమూత్రము, సున్నపుతేట, కొట్టిపిండి, దిరిసెనచెక్క, ఆవుపాలు, రెచ్చలయిగుళ్లు, కుక్కపాలాకు, గాడిదగడపాకు, జటామాంసి, తెల్లగడ్డలు, సూరేకారం, పొగాకు, కర్పూరము, ఆవుపంచితము, గలిజేరాకు, పెన్నేరు, వాతలు, కర్పూరతైలము, వరిగంజి, కార్బాలిక్ యాసిడ్, ఫిన్వైల్.

జబ్బువాపు:—కార్బాలిక్ యాసిడ్, జిల్లేడాకు, దుష్టుపాకు, పుట్టమన్ను, వావిలాకు, పుమ్మెత్తాకు, మేకపాలు, పసుపు, అముదము, గాడిదయెముక, సారాయి, పొటాషియం పర్మాంగనేట్.

గురక:—వాతలు, కార్బాలిక్ యాసిడ్, వరిగంజి, పొటాషియంపర్మాంగనేట్, ఫిన్వైల్, సారాయి, శొంతి, నల్లమిరియాలు.

గాళ్లు:—పెట్టుప్పు, ఉప్పు, నేలవేము, మంచిబెల్లము, పటిక, మైలతుత్తము, వెలిగారము, జొన్నలు, మంచినూనె, సీతాఫలపుఆకుపసరు, రావిచెక్క, తుమ్మచెక్క, ఫిన్వైల్, తారు, నూకలగంజి, వేడినీరు, ఆవుమజ్జిగ, మంచినూనె,

కర్పూరతైలము, గాడిదగడపాకు, నీలిమందు, వేపనూనె, సైంధవలవణము, కొత్తసున్నము, ఆముదము, ఆకాశధూళి, హారతికర్పూరము, బాడితాకు.

కురమ:—దుష్టుపాకు, సారాయి, చేదుపొట్ల, చింతాకు, మేకపాలు, రెప్పలయిగుళ్లు, వీనుగపల్లేరు, బెల్లము.

మశూచి:—ఎప్పమ్ సాల్తు, సొంటి, నీరు, కర్పూరము, కొబ్బరినూనె, వెలిగారము, బొగ్గు, మైలతుత్తము, బోరిక్ ఆయంట్ మెంట్, పశువ్రణహరిమలము.

రక్తమూత్రము:—టిప్రాన్ జ్లూ, ఎప్పన్ సాల్తు, సొంటి, ఆముదము, అన్నభేది, ముసిడివిత్తులు, నేలవేము, జావ, నీమ అవిసెగింజలు, బార్లిగింజలు, నేరేడుచెక్కఁట, మోదుగ పువ్వు, పెసరగుగ్గిళ్లు, పేరునెయ్యి, కలిసీరు, సారాయి, అల్లము, నల్లమిరియాలు, వేపచెక్క, లవంగపట్ట, కావిరాయి.

క్షయ:—టూబర్కులిను తగిన సంరక్షణ.

పొదుగువాపు:—ఆముదము, సొంటి, నీరు, నాటుసారాయి, నల్లమిరియాలపొడి, అయోడిన్ తైలము, పుమ్మెత్తాకులు, బోరిక్ ఆయంట్ మెంట్, సూరేకారము, మిరియాలు, ఉప్పు వెల్లులి, ఉత్తరేణియాకు, దృష్టిదోషము, నెయ్యి, వేపాకు, నరమూత్రము, పశు వ్రణహరిమలము.

నోటిపూత:—పోటాసియంక్లోరేట్, కోడిగుడ్డు, తేనె బోరిక్ ఆసిడ్, వెలిగారము.

నెనురుపొట్ట:—అజ్జీర్ణాహారముచే దట్టమై యుండుట.
కర్పూరతైలము, సొంటి, ఎప్పున్ సాట్టు, సీమ అవిశనూనె,
నవాసాగరము, ముసిడివిత్తులపొడి, నల్ల మిరియాలు,
నాటుసారాయి, పెట్టుప్పు, నేలవేము, వాము, బొగ్గుపొడి,
మిరెపకాయలు, సున్నపు తేట, ఆముదము, ఉప్పు,
చీకిరేనిచెక్క, మిరియాలు, కురాసానివాము, మైసాక్షి,
వావిలిచిగుళ్లు, పచ్చిగడ్డి.

కడుపుబ్బ:—కర్పూర తైలము, ముసిడివిత్తులపొడి,
అవిసెనూనె, భేదిఉప్పు, మిరెపకాయలపొడి, సొంటి, సారాయి,
పెట్టుప్పు, వాము, బొగ్గు, సున్నపు తేట, జొన్నదంటు, ఉప్పు,
కొబ్బరినూనె, పచ్చికొబ్బరి, మజ్జిగ, ఆవపిండి, ఉర్ల
గడ్డలు.

కడుపునొప్పి:—సీమఅవిసెనూనె, కర్పూరతైలము,
మిరెపకాయలు, ఉడగచెక్క, సూరేకారము, జిల్లేమపువ్వులు,
వావిలాకు, దిరిసెనాకు, తంగేడాకు, వేపాకు, ఆముదము,
నెయ్యి, నూనె, పొగాకు, ఇంగువ, తములపాకులు,
మిరియాలు, వెల్లులిసాయాలు, వాము, దుఝపాకుపసరు, పులి
కలిసీరు, పెండలపువ్వు శ్ల రసము.

విరేచనములు:—కవిరి - నూకలజావ - వాము -
మైలతుత్తము - నల్లమందు - ఇంగువ - మాచికాయలు -
సీమసున్నము - హారతికర్పూరము - సారాయి - తుత్తురాకు -
తీండ్లకొనలు - పైడితంగేడు కొనలు - కరక్కాయ -

బెల్లము - మెంతులు - కర్పూరము - మారేడుపండ్లపొడి -
దానిమ్మకాయలతోక్కలు - సోపు - సొంటి - పిప్పళ్ళు -
మిరియాలు - మజ్జిగ - పైడినత్తిఆకు.

రక్తవిరేచనములు:—తుత్తురాకు - తంగేడుచెక్క -
నల్లపులుగుడుచిగుళ్లు - కందులు - మోదుగపువ్వు - పేరి
నెయ్యి - పెసరగుగ్గిళ్ళు - నల్లమందు - పులిసేరాకు - సీమ
సున్నము - కవిరి - మాచికాయలు - గంజి - ఉడకబెట్టిన
నీరుల్లిపాయలు - అవిసెవిత్తులు - బియ్యము - ఉప్పు.

లివర్ రాట్:—అన్నభేది - శొంటి - నేలవేము -
నవాసాగరము - వాము - అత్తిచెక్క - యిప్పచెక్క - నేరేడు
చెక్క - నల్లజీలకఱ్ఱ - వస - తాటిబెల్లము - బెల్లపుపానక
ములు - సున్నపుతేట.

మలబద్ధకము:—ఉప్పు - తంగేడుచెక్క - వరిగంజి -
ఆముదము - గంధకము - చింతపండుపులుసు - సారాయి.

కామాల:—నవాసాగరము - వూడగపట్టవేరురసము -
మజ్జిగ - పిప్పలి - మిరియాలు - గుంటగలిజేరాకు.

రొంప:—పొటాషియంక్లోరేట్ - కర్పూరము - మంచి
బెల్లము - భేదఉప్పు - సూరేకారము - నవాసాగరము -
నల్లమందు - కర్పూరము - కర్పూరతైలము - బెల్లము -
అల్లము.

దగ్గు:—రావిచెక్క - పచ్చిపాలు - మిరియాలు -
దిరిసెనచెక్కరసము - శొంతి - నల్లమందు - వాయువిడంగ

ములు - బాడిదచెక్క - బాడిదఆకు - సైంధవలవణము -
కుంకుమపువ్వు - తేనె - ఆవాలు - వెల్లులిపాయలు - జిల్లేడు
పువ్వు - నేలవాకుడు - కటకరోహిణి - అల్లము-తమలపాకులు
జీలకఱ్ఱ - నీరుల్లిపాయలు - పెన్నేరుదుంప - పులిచల్ల.

కసిమిరి:— పాషాణసంబంధమైన అరఖు-పొటాషియం
అయోడైడ్ - ముసిడివిత్తులపొడి - యూకలిప్టస్ ఆయిల్ - వెదు
రాకు - వెంపలియాకు - కలిసీరు - మోదుగాకుపసరు-సొంటి-
నల్లమందు - మంచిబెల్లము - అల్లము - గంటెలు - నబ్బు -
గుగ్గిలము - తాటిబెల్లము - మిరియాలు.

న్యూమోనియా:—కర్పూర తైలము - యూకలిప్టస్ -
బార్లి గంజి - తేనె.

ముక్కుబంతి:—పిల్లిపిసరగడ్డి - నీరుల్లిపాయలు - కుందే
లుపెంటికలు - సామ్రాణిపొగ.

వాతము:—రావిచెక్క-దిరిశైన చెక్క- వాము - వస -
పుట్టమన్ను - ఆవాలు - నీరుల్లిపాయలు - చాకలాకు - ఆకుజె
ముడు - పుల్లజెముడు - అప్పరెల్లిఆకు - పసుపు - మగలింగ
పట్ట - అడ్డసరపాకులు - పెండలపువ్వుశృంగము- సున్నపుతేట-
కలిసీరు - ఏరుపసరాకు- నేగుర్తాకు, వెల్లులిపాయలు, జీలకర్ర-
చేదుజీలకఱ్ఱ - చాల్చినచెక్క - మిరియాలు - సొంటి - ఇంగువ
ధనియాలు - వావిలాకు - బాడితాకు - దిరిశేనాకు - తంగే
డాకు - వేపాకు - ఆముదము - పిప్పళ్ళు - నెయ్యి - నూనె -

కుప్పింటాకు-కసివిందాకు - నేలవేము - కోష్ఠ-మేకపంచితము-
కొబ్బరిపాలు - కల్లు - మోదుగపువ్వు.

పక్షవాతము:— నేలవేము - ముసిడివిత్తులపొడి -
అన్నభేది - జావ - ఆవాలు - వెల్లులిపాయలు - సేగుర్తాకు -
మంచినూనె.

కీళ్లవాతము:—పత్తిగింజలు - గోరింటాకు - నల్లపుమ్మె
త్తాకు - నల్లమందు - వస - కర్పూరము - మంచినూనె - పశు
వ్రణ మలాము.

తీటవాతము:—బూదుగబంక, నువ్వుపువ్వులు, నేపాళ
విత్తులు, గానుగనూక, జొన్ననూక, పశువ్రణహరిమలాము.
నక్కవగర్బు, చేకొణితాకుపసరు, మంచినూనె, మిరియాలు,
తామరదుంపలు, పసుపు, బెండవేళ్లు, పంచదార, గొత్తెపాలు
కటకరోహిణి, గంటుబొరంగి, సొంటి, వెలిగారము, నల్లజీలకఱ్ఱ,
ఇంగువ, పిప్పళ్లు, గ్రంధిబీడు, కొడిశపాలవిత్తులు, కస్తూరిపసుపు,
గుగ్గిలము, కోష్ఠ, తమలపాకువేళ్లు, మునగవేళ్లరసము.

ధనుర్వాయువు:—ఉప్పు - వాము - నల్లమందు
పుమ్మెత్త వస - చేదుబీరాకుపసరు - కరిఘాపము.

వీనసరోగము:—అనిశపువ్వులు - ఆవునెయ్యి - ఉప్పు
రసకర్పూరము - వాకుడుగాయలు.

ఊర్ధ్వశ్వాసరోగము:—కర్పూరము - ముసాంబ్రిము.
నూరేకారము - నల్లమందు.

తుమ్మలరోగము:—నల్లమందు - కర్పూరము - కర్పూర
తైలము - వెంపలియాకురసము - నీరుల్లిపాయలరసము - యూక
లిప్టస్ ఆయిల్.

నీరుచురుకు:—పెట్టుప్పు - సూరేకారము - గుగ్గిలము
కర్పూరతైలము - దూసరాకు - తాటిబెల్లము - మంచిబెల్లము.

మలమూత్రబంధరోగము:—ఉప్పు - వాము - గురివిం
దాకుపసరు - కలిసీరు - తంగేడుచిగుళ్లు - రాజనపుపిండి.

చేరుమాద:—కసిందాకు - నల్లజీలకఱ్ఱ - సూరేకారము -
గోరోజనము - కర్పూరతైలము - గుంటగలిజేరాకుపసరు -
ఎఱ్ఱజొన్నలు - కలిసీరు - సొంటి - పిప్పలి - మిరియాలు.

ఉంగిడి:—వావిలాకురసము - కుంకుడుగాయనురుగు -
నిమ్మరసము - పాతచింతపండురసము - నల్లేరు - అమ్మోనియం
క్లోరైడ్.

పెనుబాలవాపు:—ఉడికించిన పేడ - మిరియాలు -
తాళినపత్రి - పెట్టుప్పు - హరితికర్పూరము - గంజి.

అర్చువాపు:—దొండాకు - దుష్టుపాకు - వీతచమురు -
బొక్కెనాకు - బిళ్ళుడునుసి - బోరిక్ ఆయింట్ మెంట్ -
రాతితడిసున్నము - రేగడబురద - పశువ్రణ హరిమలాము.

పేగులవాపు:—నల్లమందు - నెయ్యి - వేడికాపులు -
బియ్యపుకలి - వెన్న - పచ్చికొబ్బరి - పశువ్రణ హరిమలాము.

కల్లవాపులు:—ఆవుపేడ - పాలు - వావిలాకు - పుట్ట

మన్ను - మిరియాలు - చేదుజీలకర్ర - సొంటి - పుష్కలైకు
దుష్టుపాకు - గాడిదగడపాకు - పశువ్రణ హరిమలాము.

మెడమీదిపుండు:—కర్పూరము - ఎండుఅరటియాకు
చూరము - వెన్న - బూడిద - ఆవపిండి - మిరపకాయలు -
కొబ్బరినూనె - పశువ్రణ హరిమలాము - గుంటకరాకు - రాతి
సున్నము - కార్బాలిక్ యాసిడ్.

తలతిరుగుడురోగము:—కరిధూపము | - శొంఠి - మిరి
యాలు - పిప్పలి - వాతలు - చేదుబీరాకుపనరు - నెయ్యి.

నల్లకప్పువేయుట:—వెదురాకు - నేలవేము - నల్లేరు-
అడ్డసరాకులు - ఆవపిండి - గుమ్మడిపండు - కడుగు.

నల్లతెగులు:—ముసాంబరము - సొంటి - భేదిఉప్పు -
దిరిశెనచెక్కరసము - నరమూత్రము.

అవిరి:—పెంకుపొడి - పేరినెయ్యి - అరటిదుంపరసము-
అరటియాకురసము - ఉప్పు - రసకర్పూరము - వాకుడాకు -
వెన్న - పశునేత్రాంజనము.

కంటిలోపువ్వులు:—దొండాకుపనరు - మిరియాలు -
మండపసుపుకొమ్ము - ఉప్పు - కాకరాకు - పొగాకు - పసి
బాలురమూత్రము - దిరిశెనచెక్కరసము - పిప్పళ్ళు - సొంటి
వ్యానులైను - తేనె - సబ్బు - చీనాపంచదార - లవంగాలు -
అక్కలకట్ట - ఉప్పుదుబియ్యము - తాచుపాము తలకాయ -
నిమ్మకాయ - పశునేత్రాంజనము.

కన్నులుపుసికట్టులు:—పటిక - ఆముదము - మైల
తుత్తము - పసుపు - కుంకుమ - ఖమ్మారగింజ - కందిగింజ -
పశునేత్రాంజనము.

కన్నులెఱ్ఱబారినందుకు:—చిల్లగింజ - చింతగింజ -
మైలతుత్తము - సాలామిశ్రి - గోగువేరు - పటిక - కంది
గింజ - వెన్న - పశునేత్రాంజనము.

కంటిపొరలు:—బొమ్మజెముడుపాలు - వెన్న - నీరు
ల్లిపాయరసము - దొండాకుపసరు - సబ్బు - పటికబెల్లము -
వాకుడాకు - బెల్లము - జీడిచమురు - జిల్లేడుపాలు - కొబ్బరి
నూనె - పాలతుత్తము - పశునేత్రాంజనము.

రేచీకటి:—చోళ్ళు - ఆవువెన్న - ములగాకురసము -
తేనె - చేపకొవ్వు - పశునేత్రాంజనము.

చెవిరోగములు:—మంజిష్ట - ఇంగువ - సైంధవలవ
ణము - వెల్లులిపాయలు - ఆవుపాలు - తేనె - వేపనూనె -
గవ్వసున్నము - స్పిరిట్ - బోరిక్ ఆసిడ్ - వావిలాకు మంచి
నూనె.

ఎముకలు విరుగుట:—చింతగింజలబెందడు - ప్యారిస్
ప్యాస్టరు - ఉత్తరేణియాకు - కోడినెత్తురు - వావిలాకుపసరు-
గలిజేరాకుపసరు - మిరియాలు - మినపపిండి - వెన్న - పాలు.

బెణుకులు:—కర్పూరము - సబ్బు - కర్పూరతైలము-
ఆవాలపొడి - కొబ్బరినూనె - పచ్చిజెముడుపాలచెక్క -
నేపాళనూనె - పశువ్రణ హరిమలాము.

మలిమిడికుంటు:—నూ నెకడియము - చిత్రమూలము -
ఆముదము - సొంటి - పిప్పళ్ళు - మిరియాలు - మైలతుత్త
ము - ముద్దారుసింగు - హారతికర్పూరము - కారింగువ - మిరి
యపుగింజలు - దుష్టుపాకులు - పశువ్రణహరిమలాము.

మెత్తగాళ్ళు:—కరక్కాయలు-కొత్తసున్నము- పటిక
బెల్లము - ముండ్రతోటకూర - తెల్లబాడిద చెక్కరసము -
మజ్జిగ - తపుడు - నీరు - పశువ్రణహరిమలాము.

కొమ్ములువిరుగుట:—ఫిన్దెలు - ఫ్రెంచివార్షిసు-
బలునాకు - వెంట్రుకలు - పశువ్రణహరిమలాము.

కొమ్ముడొల్ల:—వన - రసకర్పూరము - పొగాకు
మంచిగంధము - మిరియాలు - చేదుజీలకఱ్ఱ - ఆవాలు
వెల్లులిపాయలు - వాకుడాకుపసరు.

గాయములు:—పటిక - వేడినీరు - పొటాషియంపర్
మాంగ్ నేట్ - వెలిగారము - మసిబొగ్గు - మైలతుత్తము
మాచికాయ - కాచు - కర్పూరతైలము - మంచినూనె
జీడివిత్తులు - వన - కారింగువ - సీమసున్నము - సీతాఫలపాకు
వేపాకు - చింతాకు - కర్పూరము - పొగాకు - తెల్ల
మంగ - అన్నభేది - టింబర్ అయోడిన్ - ఫ్రెంచివార్షిసు -
నీలిమందు - పశువ్రణహరిమలాము.

పాడిపశువుల పాలగ్రంధుల రోగములు:—కార్బాలిక్
యాసిడ్ - గ్లిసరిన్, సోపు - జీలకఱ్ఱ - ధనియాలు - గంధకము
బోరిక్ ఆయంట్ మెంట్ , పశువ్రణహరిమలాము.

పాలుచేపుట.—చేకొణితాకు - తెల్లవాలు - జీలకఱ్ఱ
కల్లుప్పు - ఆయాకు - మిరియాలు - పచ్చిపసుపు - ఉలిమిడి
ఉసిరిక - మినుములు - కలకండ - ఆవాలు - నేలతాటిగడ్డ
దురదగొండిగింజలు - ఆవునెయ్యి - మజ్జిగ - తాడికాయలు
సైంధవలవణము.

మావిపడవేయుటకు:—సారాయి - చన్నిళ్లు - బెల్లము
బెండకాయలు - నువ్వులు - తాడికాయలు - కంద - పులిచల్ల.

మావితిన్నపశువునకు:—గోధుమగంజి - నెయ్యి - అను
ములు - పుచ్చాకు - మజ్జిగ - తాడికాయలు - జీలకఱ్ఱ - ఉప్పు.

లేగదూడల జబ్బులు

నోటిగాలి:—మంచినూనె - తుమ్మాకు - నేయి - తుమ్మ
గింజలు - నీగుల్లిపాయలు - పటిక వెలిగారము.

కడుపులోని పురుగులు:—గ్రంథరాజము - కటకరోహిణి-
ఉప్పు - నువ్వులనూనె - గ్రంథరాజపుబంక - మంచినూనె.

అజీర్తి:—గంజాయి - పెన్నేరుగడ్డ - సొంటి - ఎప్పన్
సాల్లు - వాము - ఆముదము - గొలిమిడాకు.

పారుడురోగము:—సొంటి - పిప్పళ్ళు - మిరియాలు -
మజ్జిగ - వెన్న - పసుపు - రేగడిమట్టి - పెరుగు - సీమసు
న్నము - కవిరి - మాచికాయలు.

మలబద్ధకము:—ఆముదము - శొంఠి - వేడినీరు -
ఎప్పన్ సాల్లు - చేదుజీలకఱ్ఱ - ఉప్పు - చింతపండు - గాడిద
గడపాకు.

బొడ్డుపుండ్లు:—పటిక - మైలతుత్తము - వ్యాసులై ను-
బోరిక్ ఆసిడ్ - ఫ్రెంచివార్నిసు - కర్పూరము - సీతాఫల
పాకు - పశువ్రణహారిమలాము.

రక్తచెల్లి:—కోడిగుడ్లు - చెరుకుపాలు - తులసిఆకు
రసము - ఆవుపాలు - గంగసింధూరము - మైలతుత్తము -
వెన్న - పశువ్రణహారిమలాము.

పంపర:—గాడిదగడపాకు - దుష్టుపాకు - ఆముదము-
జిల్లేడాకు - మైలతుత్తము - మిరియాలు - వస - కవిరి -
తురకవేపాకు - పేడపుడుకు - పశువ్రణ హారిమలాము.

గజ్జి, తామర:—గంధకము - కొడిశెవిత్తులనూనె -
పొగాకు - ఉప్పు - కర్పూరము - మైలతుత్తము - పెరుగు -
బోరిక్ ఆసిడ్ - జింకుఆక్సైడ్ - వేషనూనె - ఫిన్లెల్ - కర్పూర
తైలము - తుపాకిమందు - నేపాళవిత్తులు - కామంచాకు
పసరు - ఆవుపంచితము - గాడిదగడపాకు - దుష్టుపాకు -
నున్నము - గోమూరితైలము.

తోకనుసిమిరి:—నల్లేరు - పసుపు - మీగడ - మైల
తుత్తము - వస - మేకవదరు - విషబొద్ది - సూరేకారము -
ఆముదపువలుకులు - కొబ్బరినూనె - తోకక్రిమిసంహారిణి.

కణతులు:—కటకరోహిణి - కోస్తు - ఆవాలు - వెలి
గారము - జొన్నపిండి - గండఫెరోజా - కస్తూరి - పసుపు -
కొట్టుపసుపు - గంధకము - మణిశిల - ఆవునెయ్యి - పిండి
కట్లు - పశువ్రణ హారిమలాము.

కాలినబొబ్బలు:— రాతితడిసున్నము - గ్లిసరీస్ -
 వంటకముదము - సీమనూనె - కొబ్బరినూనె - ఐడోఫారము -
 మజ్జిగ - నవసీతము - సున్నపునీరు - పిడకబూడిద - పశునణ
 హరిమలాము.

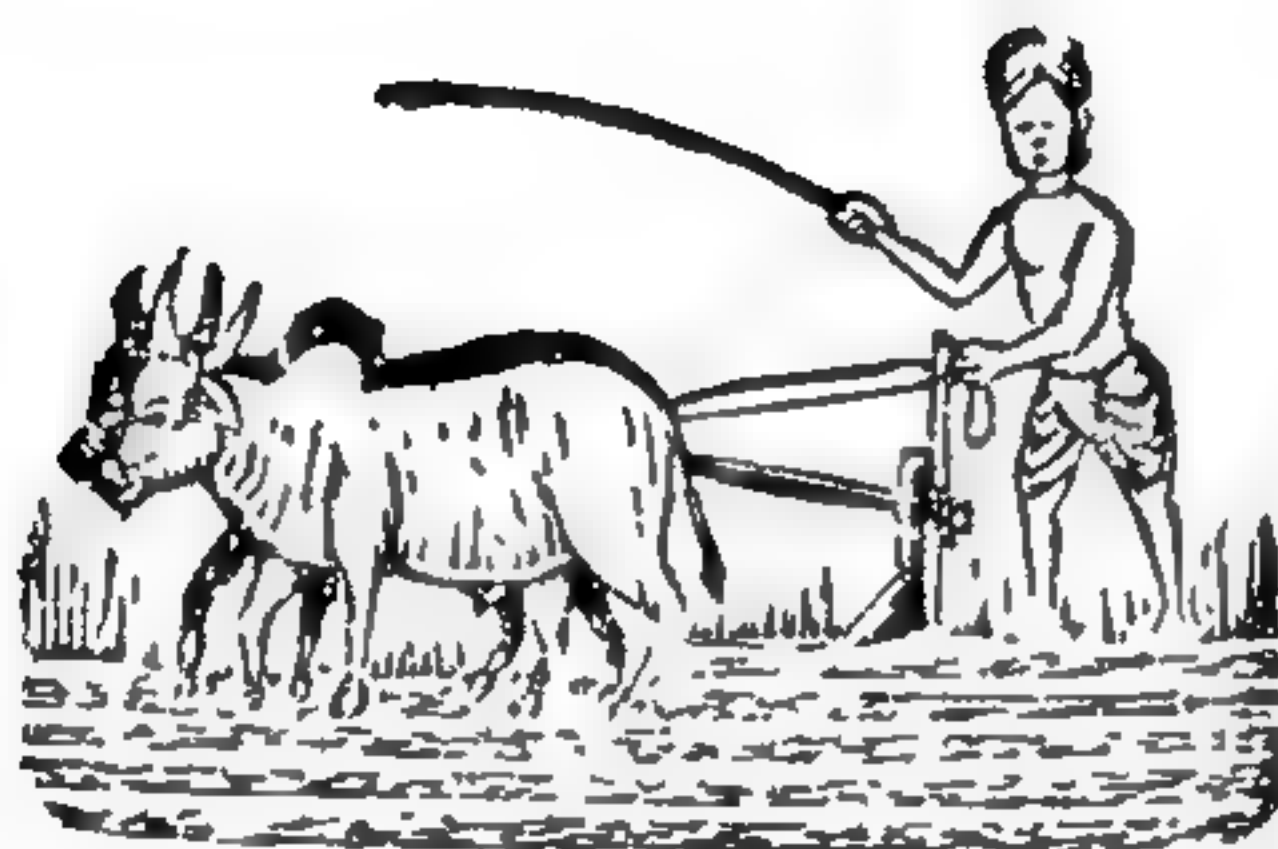
పొడలు - గోమారులు - బుడ్డపుంజాలు - పేలు -
 మిన్నల్లులు - దోమలు:—వస - మంచినూనె - దుష్టుపాకు
 పసరు - ఫిన్సెల్ - ఫెంచివార్నిసు - ఉమ్మెత్తవిత్తులు -
 పొగాకు - విభూతి - పుల్లమజ్జిగ - బూడిద - కర్పూరము -
 అమరశిలగంధకము - వేపాకు - కార్బాలిక్ యాసిడ్ - గోమారి
 తైలము.

విషపురుగుల కాట్లు:— అన్నభేది - కోడిగుడ్లు - పాలు
 గంజి - నాగముషిణి - గాడిదగడప - తెల్లయీశ్వరి - తిప్ప
 తీగె - ఎర్రకలువదుంప - గుంటకరాకు - కావిరాయి - కరి
 ధూపము - గొబ్బివేళ్ళు.

విషములు పెట్టుట:— నాగముషిణి - తెల్లజిల్లేడు -
 ఉప్పు - గాడిదగడప - గుంటకరాకు - ఈశ్వరవేరు - పిప్పళ్ళు
 శొంఠి - వస - మిరియాలు - వెలగబంక - సున్నపునీరు -
 ఘాటుసారాయి - తవుడు.

కాళ్లజాడ్యములకు:— వెల్లులిపాయలు - ఆవాలు-శొంఠి
 పిప్పళ్ళు - మైలతుత్తము - ముదారుసింగు - హారతికర్పూరము.

—

.

.

.

.

.

.

.

.

.

ప్రముఖుల అభిప్రాయములు

శ్రీరాములు చౌదరిగారి పశుసేవను గూర్చి చేయుచున్న కృషికి నేను మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. వీరు సామాన్య ఆపరేషన్సు, ఔషధములిచ్చుట కూడ చేయుచున్నారు. అంటువ్యాధుల విషయమై రైతులకు బోధించుచున్నారు. నోరులేని పశువులకు మిగుల కష్టించియు, మిక్కిలి యుత్సాహముతో సేవజేయుచున్నారు. ఎట్టి ప్రోత్సాహమునకైనను అర్హులు.

(సం) సి. వి. రత్నం,

కృష్ణా గుంటూరు జిల్లా షెటరినరీ ఆఫీసర్.

చౌదరిగారిచే స్థాపింపబడిన ఆయుర్వేద పశుచికిత్సాలయమును సందర్శించితీని. చికిత్సల విషయమై చాల తృప్తికరముగా నున్నది. పశుసంరక్షణ విషయమై వీరు తీసికొనుచున్న శ్రద్ధ అపారము. ఎట్టి ప్రోత్సాహమునకైనను అర్హులు.

(సం) కె. బి. నటేశయ్యరు,

జిల్లా పశువైద్య ఆఫీసర్.

శ్రీరాములుగారి చికిత్సాలయమును చూచితీని. ఇది క్రమపద్ధతిని అభివృద్ధిజేందుచున్నది. మౌగజీవులకు వీరొసంగురక్షణ మిగుల ప్రశంసనీయము. ఆయుర్వేద పశువైద్య గ్రంథములు వ్రాసి తత్సంబంధమైన వైద్యమును వీరు అభివృద్ధిపరచిరి. అన్ని ప్రాంతములవారు తగిన సహాయము చేయుదురు గాక.

(సం) ఆర్. వీరాస్వామి,

షెటరినరీ అసిస్టెంటు సర్జన్.

చౌదరిగారు ఆయుర్వేద వాషధములచేతనే చికిత్సలు చేయుచున్నారు. పశువైద్యశాస్త్రమునందు అనుభవము పొందినవారై తదితరజిల్లాలనుండి రాబడిన విద్యార్థులకు బోధించుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము గవర్నమెంటు వారిచే రిజిస్ట్రు చేయబడినందువలననే చాలమంది విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నారని తెల్పుట సంతోషము. అంటువ్యాధులయందు కూడ వీరికి పరిచయము కలదు.

కె. యం. పేరనన్,
వెటరినరీ ఆసిస్టెంటు సర్జన్.

శ్రీరాములుచౌదరిగారిచే నడుపబడుచున్న నిఖిలాంధ్రాయుర్వేద పశువైద్యకళాశాలను, పశుచికిత్సాలయమును చూచి మేము చాలానంద పడుచున్నాము. కాలేజీలో చాలమందివిద్యార్థు లున్నారు. వీరిని ఆయుర్వేద పశువైద్యపద్ధతులమీద తర్చితు చేయుచున్నారు. చౌదరిగారు చికిత్సలు చక్కగా చేయుచున్నారు. ఎట్టిప్రోత్సాహమునకైనను అర్హులు.

యన్. వి. శ్రీధరరావు,
వెటరినరీ సర్జన్, జి. యం. వి. సి.
యస్. శ్రీనివాసరావు,
మ్యునిసిపల్ వెటరినరీ ఆసిస్టెంటు సర్జన్.

చౌదరిగారిచే స్థాపింపబడిన చికిత్సాలయము చూచితిని. నవీనపద్ధతులతో నడిపింపబడుచూ నోరులేని వేలకొలదిజంతువులను రక్షించుచున్న నూతనోద్యమము. ప్రశంసార్హమగు వారి యుద్యమము జయముగాంచుగాక.

కె. గురుమూర్తి,
అగ్రికల్చర్ డిమాన్ స్ట్రేటరు.

శ్రీరాములుచౌదరిగారిచే నడుపబడుచున్న పశుచికిత్సాలయమును,
పశువైద్యకళాశాలను దర్శించితిమి. ఆంధ్రదేశములో నేగాక రాజధానిలో
కూడ వేరొక సంస్థ లేదు. వీరిపట్టుదల, మేధాశక్తి అపూర్వము. ఇట్టి సంస్థ
లను ఆధారము చేసికొనినగాని గ్రామపునరుద్ధారణకు మనరాజకీయవేత్తలు
పెద్దలు పడుశ్రమ పరిపూర్ణఫలమునొందదు. ఈ సంస్థ అన్ని విధముల అభి
వృద్ధిజెందుగాక అనికూడ అభిప్రాయము.

వి. బుధ వేశ్వరరావు,
డిప్యూటీ డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్,
2 వ స్కిల్, గుంటూరు.

యస్. శివరామవార్యులు,
అగ్రికల్చర్ ఆఫీసర్.

చౌదరిగారి కళాశాల, చికిత్సాలయములను చూచితిని. వారు చేయు
చున్నపని చాల అత్యద్భుతముగానున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు దగి
నటుల ఈసంస్థలు పనిచేయుచున్నవి. వీరు దిగ్విజయమును పొందుదురుగాక.

చంద్రశేఖరం,
డిప్యూటీరిజిస్ట్రార్
కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్.

చౌదరిగారి చికిత్సాలయము పరిశీలించితిమి. పశుసంరక్షణవిషయమై
చౌదరిగారు అనేకరీతులుగా చాల శ్రద్ధతోసికొనుచున్నందులకు మే
మెంతయు సంతసించుచున్నాము.

డి. నదాశివరెడ్డి,
మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ డిప్యూటీ ఎడ్యుకేషనల్ డైరెక్టర్.

యం. అబ్దుల్ ఆలీ,
కృష్ణాజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ ఆఫీసర్.

ఆయుర్వేదపశువైద్యమునం దీమాతృపుకృషి మిత్రుడుసల్పుచుండు టెంతో ప్రీతికరమైనవిషయము. వీరొసగు పశువైద్యవాఙ్మయము ఆంధ్రదేశమునకును, రైతునకును మిగుల ప్రయోజనమైనది.

బి. రామయ్య,

ఎ. డిమాన్ స్ట్రీటర్.

ఆంధ్రదేశములో ఆయుర్వేద పశుచికిత్సాలయములుగాని, ఆయుర్వేద పశువైద్య కళాశాలలుగాని సరియైన ఆయుర్వేద పశువైద్య గ్రంథములుగాని యింతవరకు లేవనియే చెప్పవచ్చును. ఇట్టి సమయములో “అభినవ సహదేవ” శ్రీరాములు చౌదరిగారు పై సంస్థలను తన స్వయంకృషి చే వృద్ధిలోనికి తీసికొనివచ్చుచున్నందులకు ఆంధ్రదేశములోనున్న ప్రజలందరు గర్వింపతగిన విషయము. వీరి కాలేజీకూడ చాల వృద్ధిలోనున్నది. పానిక సంస్థలకూడ స్టయిపెండ్సుయిచ్చి విద్యార్థులను ఈ కాలేజీకి పంపుచు న్నారని ఆంధ్రదేశమున కెంతలాభముగలదో చదువరులే గ్రహించుదురు గాక. ఇంకను తరగతులవారీగా 20 పశువైద్యగ్రంథములు వ్రాసినారంటే ఎంతగొప్పమేధావంతులో పాఠకులే గ్రహించుదురుగాక. వీరి గ్రంథములు త్వరలో ఆఫ్ట్రాప్ చేయించి అన్ని పాఠశాలలలోను పెట్టించిన చాల ఉపయోగకరముగానుండును. నూతనముగావచ్చిన కౌంగ్రెసునుంతులు ఈ కళాశాలను రికగ్నయిజు చేయించి అన్ని ఫిర్కాలలోను ఈ ఆయుర్వేద పశువైద్యమును వ్యాపింపజేయగలరని నా నమ్మిక.

ఎ. వి. రామలింగపాట్నాయక్,

యం. బి. బి. యస్.

డాక్టరుగారి స్వగృహమున ఒక పెద్దహాలులో పశుచికిత్సాలయము స్థాపించబడి వివిధపరికరములచే సమకూర్చబడియున్నది. పేదలనక భాగ్యవంతులనక అందరికి నుచితముగా చికిత్సలుచేయు ఇట్టి సంస్థ మరెచ్చటను లేదు. ఔషధములు తయారుచేయుటయేగాక డాక్టర్ గారు పశురొగములను, దేహతత్వములను బోధపరచుటకు అనేకపటములు, చిత్రపటములు కూడ తయారు చేసినారు. పశువైద్యశాస్త్రమునందు శిక్షను గలుపుటకై

ఆయుర్వేద పశువైద్యకళాశాలను గూడ వీరు నడుపుచున్నారు. ఈ సంస్థ యెంత ప్రజాదరణమును బడసినదో ఇతర జిల్లాలనుండి ఈ కళాశాలలో జేరుటకు వచ్చినవారివలన తెలియుచున్నది. పదునొకండవ కమ్మ మహాజన సభయందు చౌదరిగారి సేవకై మెచ్చి వారిని “అభినవసహదేవ” అను బిరుదము చే జహూకరించిరి. ఈ బిరుదమునకు వీరెంతయు అర్హులు. వీరు పశువైద్యమునందు చేసిన కృషి, సేవయు, మంత్రిలు, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు, గవర్న మెంటు పశువైద్య ఉద్యోగస్థులు, పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు మున్నగువారిచేత పొగడ్తగాంచినవి. పశువైద్యమునందు పురాతనపద్ధతులన్నియు మార్చి ఆధునికపద్ధతులపై వైద్యముచేయు ఇట్టి డాక్టరుగా రుండుట మన మెంతయు గర్వించవలసిన విషయము.

చౌదరిగారి గ్రంథములను, ప్రతిగ్రామ పాఠశాల పుస్తకభాండా గారమునకు, ప్రతిఆయుర్వేద చికిత్సాలయమునకు సప్లయి చేయుటవలన స్థానిక సంస్థలుచేయు అమూల్య సేవకు మేరలేదని మదరాసు శాసనసభాధ్యక్షులగు శా. బి. రామచంద్రారెడ్డిగారు జెల్లడించిన అభిప్రాయముతో నేనును పూర్తిగా ఏకీభవించును. చౌదరిగారి ఉత్కృష్ట సేవకై వారి నభినందించుచు వారి సంస్థాభ్యుదయమునకై నేను కోరుచున్నాను.

వి. సత్యనారాయణ,
తహశీల్దారు, గుడివాడ.

ఈ చికిత్సాలయము నెంత ప్రోత్సహించిన అంతమేలు. ఆధునిక పద్ధతులతో నడుపబడుచున్నది. అంటువ్యాధుల నివారంపగలశక్తి ఈ చికిత్సాలయమునందు గలదు. ఈ సంస్థ జయప్రదముగా సాగుగాక.

శ్రీ రాజారావు,
తహశీల్దారు, గుడివాడ.

నేడుదయమున అంగలూరులో నెలకొల్పబడిన ఆయుర్వేద పశు చికిత్సాలయమును చూడగలిగినందులకు చాల అనందించుచున్నాను. ఈ సంస్థవిషయమై చౌదరిగారు చాల శ్రద్ధవహించుచున్నారు. వీరి పరిశ్రమ ఫలించి యీ సంస్థ ముగిసిపోయితికి అదర్శప్రాయమై చిరస్థాయిగా వెలయుచు లోకలోబోధులయొక్కయు, భూస్వాములయొక్కయు సహాయమునకు ప్రధమార్థమై యుండును.

యన్. నరసింహరాజు,

తహశీల్దారు, గుడివాడ.

శ్రీరాములుచౌదరిగారు మూగజీవులకు ఆయుర్వేద పద్ధతులతో చికిత్స చేయుచున్నందులకు సంతోషించుచున్నాను. కొందరు విద్యార్థులు వాటి సాపించిన వాతకాలలో తర్ఫీయదగుచున్నారు. త్వరలో గవర్నమెంటువారు రికగ్నయిజు చేయుట మంచిది.

సి. హెచ్. వెంకటేశం,

డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్స్.

రైతులక్షేమమునకై, వారిపాడిపంటలవృద్ధికై వారి గడపలపసిమికై, వారి స్త్రీలహృదయవికాసమునకై యుపయోగపడు ఈ పశువైద్యచింతామణిని తుద కిప్పటికైనను మన చౌదరిగారు ఈ రూపముగా నిచ్చినందులకు సంతసము.

ప్రొఫెసర్, జి. రంగనాయకులు,

బి. లిట్. (అగ్రికల్చర్), యం. యల్. ఏ.

శ్రీరాములుచౌదరిగారు అదర్శప్రాయమగు వైద్యశాలను స్థాపించి స్వయముగ నెల్లరుకు దగు అనుభవముల విశదపఱచి ఆంధ్రదేశమున కాదర్శకు డాయె ననుటలో నతిశయోక్తి లేదు.

కల్లూరి చంద్రమౌళి,

బి. యస్, సి. (వ్యవ), బి.ఎస్, యం. యల్. ఏ.

శ్రీకృష్ణజిల్లాబోర్డువారు యీ ఆయుర్వేద పశు చికిత్సాలయ సంస్థకు రు 500-0-0 విరాళ మొసంగుట చాలసంతోషమైన విషయము. ఈవిరాళము ప్రతిసంవత్సరము నొసంగబడునని నేను తలంచెదను. గవర్న మెంటువారు యిటువంటి సంస్థలకు యెల్లకాలము కొంత ధనసహాయమును చేయుట చాలసమంజసము. ఈసంస్థ జయప్రదముగా సాగుచుండుగాక.

పి. వి. నారాయణ,

డెలిగేటు ప్రెసిడెంటు, కృష్ణజిల్లాబోర్డు.

రైతాభ్యుదయముకొరకు స్థాపించిన పశుచికిత్సాలయమును గూర్చి యు వారినిర్మలత్వమును, నిష్పక్షికత్వమును గూర్చియు వచించుటకు, గుణగ్రహణముచేయుటకు నెంతయు ఆనందించుచున్నాను. వీరు నడుపు చున్న పశువైద్యశాల కడుశుభ్రముగ నున్నది. మందులకొదువయుండదు. వారి వైద్యశాల రిజిస్టరు వారికున్న పలుకుబడిని, ప్రతిదినము వ్యాధినివారణార్థము వచ్చు పశువులసంఖ్యను, స్పష్టముగా నూచించుచున్నది.

వరూర్ ఆరేషమ్,

జిల్లా ఆరోగ్య శాఖాధికారి.

ఆయుర్వేదశాస్త్రప్రస్థాని శ్రీ చౌదరిగారు పశువులకు చేయుచున్న సేవ ప్రశంసనీయము. ప్రభుత్వమువారును స్థానిక సంస్థలును సర్వవిధముల సహాయపడి యీ ఉద్యమమును ప్రోత్సహించుట ఆవసరము. అందుకు ఈచికిత్సాలయము అర్హతపొందినది. సర్వేశ్వరుడున్ను ఆశీర్వదించుగాక.

తుర్లపాటి వెంకటేశ్వరరావు,

బారిష్టర్, జిల్లాబోర్డుమెంబరు.

వి. కనక బాపయ్య,

అడ్వకేటు.

వి. రామకోటయ్య,

బి. ఎ., బి. చుల్.

లింగం వీరభద్రయ్యగారు, బి. ఏ. (ఆక్సుఫర్డు)
బ్యారిష్టర్.

మన దేశము వ్యవసాయముమీద చాలవర కొధారపడియున్నది. రైతులకు పశువులమూలము. కొన్ని సంవత్సరములనుండి వ్యవసాయమున కొధారభూతమైన పశువులను తగినట్లుగ పోషించుటయు జరుగుటలేదు. శ్రీయుత యేజెళ్ళ శ్రీరాములుచౌదరిగారు పశువుల సంరక్షణకు తగిన విద్యను సంపాదించి పుస్తకములరూపమునను తమ వైద్యశాల మూలము నను రైతులకు సాయపడుచుండుట మిక్కిలి ప్రశంసాపాత్రము. రైతు బిడ్డలగు వీరు రైతునకు ప్రాణాధారమువంటి పశువుల సంరక్షణకు పూను కొనుట మిక్కిలి సమంజసము. వీరి పరిశ్రమ అభివృద్ధిలోనికి వచ్చుగాక యని ఆశపడుచున్నాను.

యస్. నరసింహారావుపంతులుగారు,
డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు, గుడివాడ రేంజి.

నేను శ్రీయుత యేజెళ్ళ శ్రీరాములుచౌదరిగారి ఆయుర్వేద పశు వైద్యశాలను, వారిచే రచియింపబడిన పలు పశువైద్యగ్రంథములను చూచి తిని. వీరు అనుభవ వైద్యముచేతనే యింత యున్నతదశకు రాగలిగిరి. వీరు చేయుపని, కృషి, సేవ యెంతయు నుపయోగార్థమైనవి. ప్రశంసార్హము. వీరికృషి నిర్విఘ్నముగా జయప్రదముగా ఫలించుగాకయని నమ్ముచున్నాను.

శ్రీ శ్రీ రాజా యం. వి. అప్పారావుబహద్దరు డియ్యారు
 జమిందారుగారును, శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజా శివరామప్రసాద్
 బహద్దర్ చల్లపల్లి జమిందారుగారును, శ్రీ శ్రీ శ్రీ
 శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు బహద్దరు
 గొల్లపల్లి జమిందారుగారును
 ఈవిధముగా తెలిపిరి.

మేమున్ను తదితర పెద్దమనుష్యులును కలిసి యీ ఆయుర్వేద పశు
 చికిత్సాలయ సంస్థను పరిశీలించితిమి. డాక్టరు శ్రీరాములుగారి ప్రయత్న
 మెంతయు పొగడదగియున్నది. డాక్టరుగారు మిగుల శ్రేమషీ ధురంధ
 రులు. వీరు నిజముగ నీ విషయమునందు జయము పొందుదురని మా
 యాశయము.

యం. నరసింహారావుగారు, కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ఎడ్యుకేషనల్
 ప్రెసిడెంటు, జిల్లాబోర్డు మెంబరు.

డాక్టరు యేజెళ్ల శ్రీరాములు చౌదరిగారిచే స్థాపింపబడి పోషింప
 బడుచున్న పశుచికిత్సాలయమును సందర్శించితిని. ఈ సంస్థతరపున శ్రీరా
 ములుగారిచే ప్రచురింపబడు గ్రంథములు కృషీవలల కంఠో యుప
 యుక్తమైయున్నవి. డాక్టరుగారి సహజమగు బుద్ధికుశలతయును, స్వాను
 భవమును వారిని మిగుల జనసమ్మతునిగా నొనరించినవి. జిల్లాతాలూకా
 బోర్డుల సహాయమునను జనాదరణమునను వారి పశుచికిత్సాలయ సంస్థ
 యభివృద్ధిలోనికి రాగలదు.

శ్రీయుత యేశ్వర శ్రీరాములుచాదరిగారు “అనుభవ పశు-
చింతామణి” యను గ్రంథమును రచించి వైద్యవాఙ్మయమునకే
అంధ్రదేశములోని రయితు సముదాయమున కత్యంతమగు మే లొనగఁ
కలకాలము ప్రేమపూరితమైన కృతజ్ఞతా పాశములతో రయితువర్గమును
గట్టివైచుకొనిరి. అనుభవమువలన సంపాదించిన జ్ఞానమును వారు కొంత
కాలముగ వార్తాపత్రికల మూలమునను, ఇంతకుబూర్వమే వెలువడిన
కొన్ని గ్రంథముల మూలమునను బ్రచురపరచిరి. పశుచికిత్సయందు వీరి
కెంత యభిలాషకలదో, రయితుల కా జ్ఞానమును బోధించుటను,
అంత యుత్సాహము కల దనుటకు ఈ గ్రంథరచనప్రచురణములవలన
గల్గిన శాశ్వతోపయోగమే తార్కాణము. గ్రంథముయొక్క ప్రాశస్త్య
ము, ఉపయోగము పరికించినంతటనే విదితమగును.

అచ్చటచ్చట గ్రామవాసులలో నుండిన పశు చికిత్సకులు పూర్వా
చారములవలన గలిగిన మాధ్యమ స్వకీయానుభవ విజ్ఞానమును లోక
మున కుపయుక్తమగురూపమున శాశ్వత మొనర్చక ఆత్మకుటుంబపోషణమే
పరమార్థముగా నెంచి, అర్థసంగ్రహణమే విజ్ఞానసంపాదనమునకు పర్యవ
సానమని తలంచి, తద్విజ్ఞానమును గుప్తపఱచి మరణించుటచే, అనేక చికి
త్సకుల యనుభవలాభము భరతఖండమునకు మహుగైపోయెను. అట్టి యనుభ
వమును గ్రంథస్థ మొనర్చుటకు వలయు భాషాపరిచయాభావమువలన కొం
దటిజ్ఞానము నిరుపయోగమై శైధిల్యమునుబొందెను.

మన దేశమున పశుగణ మెక్కుడుగా గలదు. రయితులసంఖ్యయు
చాల గలదు. ఒక చికిత్సకుని స్వయముగ బోషింపగల పశుగణమును
పెంచెడి పెద్దరయితు లెవ్వరును గానరారు. ఒకటి రెండెద్దులను గలిగిన
రయితుల సంఖ్యయే యెక్కువగా గలదు. అట్టివారు తమ పశువులకు ధర్మ
చికిత్స చేయించుకొన గలవారలేగాని ద్రవ్యమొసంగి వైద్యుని పోషణము
నకు దోడ్పడువా రరుదు. విపరీతమైన వెలలకు పశువులను కొనుటకు
వాడుకపడినట్లు, కొన్నిరూకలిచ్చి వానికి చికిత్స చేయించుకొనుట కింకను
రయితులు చక్కగనలవాటు పడలేదు. అదియును గాక ప్రభుత్వమువారిచే
నియమింపబడిన “వెటరినరీ” వైద్యుల సంఖ్య మిక్కిలి కొంచెముగా

నుండుటచే వారి వలన నుపయోగము రయితుల కందరికిని అందుబాటులో లేదు. ఉన్నచోటులందును అట్టి వైద్యమునకు ప్రోత్సాహము కలుగ కున్నది. “వైద్యుని” వైద్యము కేవలము హైందవపద్ధతికి విరోధమయిన దనియు, అందువలన నిరుపయోగ మయినదనియు ననేకులకు భ్రమ యింకను గలదు.

ఈ పరిస్థితులను చక్క-బహుచుటకు గాబోలు ఆంధ్రరయితు లెక్కువగా లాభపడుటకో యన శ్రీరాములు చందరిగారిని శ్రీరామచంద్రు డీ గ్రంథరచనకు ప్రోత్సాహపరచెను. ఈ గ్రంథము యొక్క యుపయోగము త్వరలో నాంధ్రదేశమునకు ఆంధ్రరయితునకు వ్యక్తపడుననుట నిస్సందేహము. ఇయ్యది ప్రతి రయితువద్ద నుండఁగలది. ప్రతి గ్రామపాఠశాల పుస్తక భాండాగారములోనుండి స్థానికసంఘములు రయితుసంఘమునకు దోడ్పడుట యవసరము. ప్రతి గ్రామోద్యోగ కార్యస్థానమునందు చందరిగారి గ్రంథముల నుంచి రయితులు కోరినప్పుడు చదువుకొనఁట కనువేర్పరచినచో ప్రభుత్వమువారును రయితుల కృతజ్ఞతకు బాతు లయ్యెదరు.

ప్రతి ధర్మాయుర్వేద వైద్యశాలకును స్థానికసంఘము లీ గ్రంథములను సరఫరాచేయుట యుచితము. చందరిగారిప్రయత్నమునకు ఫలము రయితు లందరకు ఈ గ్రంథము అందుబాటులో నుండుటయే. వారి గ్రంథములను గల గ్రామ గ్రంథాలయములు రయితులకు మఱింత యుపయోగకారులుగ నుండగలవు.

శ్రీయుత శ్రీరాములుచందరిగారికి ఆయుగారోగ్యములను దైవము ప్రసాదించి యింక నిట్టి యనుభవచికిత్స గ్రంథములను రచించుటకు ధీసంపదలను గల్గించి దీవించుగాత.

మద్రాసు. } బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, బి. ఏ.,
యక్కుపెనెడెంటు, మద్రాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలరు

శ్రీమంతు రాజా యార్ల గడ్డ శివరామప్రసాద్ బహద్దర్
జమీందారుగారు, యం. యల్. ఎ., చల్లపల్లిరాజావారు,
కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు.
పశుసంరక్షణ.

పశుసంతతిని రక్షించుట సాధారణమైన పనిగాదు పసిబిడ్డలవలెనే
నోరులేని పశువులకష్టములనుగూడ వేయికండ్లతో విచారించి కొపాడు
కొనవలయును. దానిలో ప్రభుత్వమున కంతయో బాధ్యతకలదు. ప్రభు
త్వమువారుగూడ పశువైద్యాలయములను స్థాపించి రైతులకు సాహాయము
చేయుచున్నారు. కాని ఆ వైద్యసహాయము చాలక రైతులు పల్లెటూ
శృలా చేయబడుచున్న రాక్షసవైద్యముతో తృప్తిపడుచున్నారు. ఈ
పద్ధతిని మాన్పించి మానవులవలెనే పశువులనుగూడ సక్రమవైద్యమున
సంరక్షించుట ప్రభుత్వమునకును, ప్రజలకును ధర్మమై యున్నది.

శ్రీరాములుచౌదరిగారి కృషి.

ఈ సత్కార్యమునకు శ్రీయుతులు యేజెళ్ల శ్రీరాములు చౌదరి
గారు ముందంజ వేయుట మెచ్చుకొనదగియున్నది. పశువైద్యము వంశ
పరంపరగా వారికి వచ్చినధనము. వ్యక్తిగతముగా చేయుచున్న వైద్యసా
హాయమే గాక ప్రత్యేకముగా నీ వైద్యశాలను స్థాపించి తద్వారా
వారు కొవించిన సేవ అపారము. ఈచికిత్సలయ ప్రయోజనముల గమ
నించియే కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారు దీనికి కొంతగ్రాంటును మంజూరు చేసి
యుండిరి. ఈవైద్యాలయము ప్రారంభింపబడినది మొదలు నేటివరకు
జరిపిన సేవను పెక్కురు శాస్త్రవేత్తలు, ప్రభుత్వోద్యోగులు మెచ్చుకొని
యున్నారు. ఇచట ఆయుర్వేద చికిత్సయేగాక ఆంగ్లేయవైద్యమును,
శస్త్రచికిత్సయు గూడ చేయబడుట గమనింపతగియున్నది. అందువలన
రైతులందరు నీవైద్యాలయమును శ్రద్ధగా పోషించుకొనవలయును. మరి
యును ఇట్టి వైద్యాలయములు ఫీర్కా కొకటిచొప్పున, అధమపక్షము

తాలూకా కొక్కటివంతున్ననైనను స్థాపించుకొని దానివలన తమ పశుగణమును రక్షించుకొనవలయును.

సాహసము మాత్రము సాహాయ్యముగా ప్రారంభింపబడి నే దొక యమోఘ సంస్థగా తయారయిన యీ ఆయుర్వేద పశుచికిత్సాలయము ప్రజాప్రభుత్వముల ఆదరణమును బడసి ఇంతకంటెను మహత్తరముగా రైతు సేవ చేయగలదని ఆశించుచూ విరమించుచున్నాను.

శ్రీ యేజెళ్ళ శ్రీరాములుగారు చేయుచున్న పనిని, వారికళాశాలను చూచి ఆమితానందము పొందిని. ఏదెద్యకళాలలోనూ చదువక పెద్దగ్రంథములను చదువుటకు కావలసినంత సామాన్యవిద్యను పాఠశాలలో చదువు స్వయంకృషివలన యింతవిద్యను గడించుట సామాన్యమైన పనిగాదు. విద్యను సంపాదించుటయేగాక దానిని మరలపల్లెలలో విశేష విద్యావంతులుగాని యువకులను చేరదీసి తమవలెనే వారినిగూడ తయారుచేయ నేంచుట స్తోత్రార్హమైనపని. అందులోను నోరులేని పశువులకు సేవచేయ నేంచుటకంటె వుత్తమమైన కార్యము మరొకటిలేదని నాయుద్దేశము. వారి జీవితమునుండి వారుచేయుచున్న పనినుండి సామాన్యజనులు గుణ సాతమును నేర్చుకొనుటయేగాక ప్రభుత్వముగూడ విద్యావిధానమును తయారు చేయుటలోగూడ వీరినుండి నేర్చుకొనవలసినది చాలయున్నదని గొక్కిచెప్పవచ్చును. ఈశ్వరుడు వారికృషికి సర్వవిధముల తోడ్పడుగాక మని కోరెదను.

తల్లాప్రగడ నరసింహశర్మ,
ఆనంద నికేతనం, చాగల్లు ఆశ్రమము, ప. గోదావరిజిల్లా.

శ్రీయుత యేశ్వరశ్రీరాములుగారిచే నడుపబడుచున్న విద్యాలయమును చూచితిని. వీరి పాఠశాలను నాల్గు సంవత్సరములనుండి నడుపుచుండిరి. వీరి విద్యార్థులు పలుతావుల జైద్యాలయముల స్థాపించి ప్రశంసనీయుముగ పశుచికిత్సలు చేయుచుండిరి. పశుపోషణనుగూర్చి, వృషస్యాసములతో మాత్రం ప్రొద్దుపుచ్చుచు తగినంతగ పశుజైద్యసహాయమును ప్రభుత్వమువారు చేయుటలేదను సంగతులు నిర్వివాదమైనది. అట్టిలోటును పూర్తిచేయుటకు శ్రీ చాదరిగారు ప్రయత్నించుచున్నందుకు నేను వారిని ప్రశంసించుచున్నాను. యీ విద్యాలయమున శిక్షణముచెందిన విద్యార్థులచే జైద్యాలయముల నేర్పాటుచేసి తగిన ప్రోత్సాహమును చేయ ఆంధ్రులను హెచ్చరించుచున్నాను.

గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య,
ఆంధ్రరాష్ట్ర కౌంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి

శ్రీయుత యేశ్వరశ్రీరాములుగారిచే నడుపబడుచుండిన ఆయుర్వేదవైద్యశాలను దిస్పెన్సరీని గాంచి ముదంబందితిని. అనేక పశురోగములను కుదుర్చుచు శ్రీరాములుచాదరిగారు ఖ్యాతివహించి యుండిరి. వీరు పశువులపాలిట దైవమని చెప్పవచ్చును. వీరు పశువ్యాధులను గూర్చియు వాటినినివారణ మార్గములను గూర్చియు, పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయుచు, తద్వారా పశుచికిత్సామార్గములను లోకులకు వెల్లడిచేయుచు దేశోపకారులగుచున్నారు. యీ జైద్యము తమలోనే యంతమొందకుం దేశమున విరివిగ వ్యాపించులాగున పాఠశాల నొకదానిని సాగించుచు విద్యార్థులనుగూడ నీ విద్యయందు తయారుచేయుచు, నీ జైద్యమును నలు దెసల వ్యాపింపజేయు తలంపుగలిగి చక్కని కృషి చేయుచున్నారు. పైగా నీ జైద్యమును గురించి పెక్కుగ్రంథముల రచించియుండిరి. వీరి యుద్యమములన్నిటికి జయమును గోరుచు, జయమొసంగ భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

కొడాలి శివరామకృష్ణారావు,
ఆంధ్రపత్రిక సహాయ సంపాదకుడు

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA120B147
పుస్తకం పేరు	పశుచికిత్సాపాఠము
తారీఖు	28/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	85
విద్య సైతా పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	III,62
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	nazma
పేజీలు విడదీసినది	nazma
స్కాన్ చేసినది	Hasseena
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	NO
పరిశీలి	good